

Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat

II. Kerületi Önkormányzat

gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló 2017. évi átfogó értékelése

*Összeállította: Intézményirányítási Osztály
Elfogadva: A Képviselő-testület 130/2018. (V.31.) határozatával*

BEVEZETŐ	3
1. DEMOGRÁFIAI ADATOK	4
2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK	4
2.1. <i>A Gyvt. által szabályozott, jegyzői hatáskörben nyújtott ellátások:</i>	4
2.2. <i>Egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatások</i>	6
2.3. <i>Statisztikai adatok a pénzbeli és természetbeni juttatásokról</i>	10
3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK	16
3.1. <i>Családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás</i>	16
3.2. <i>Gyermekek napközbeni ellátása</i>	39
3.3. <i>Gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása</i>	47
3.4. <i>Családok átmeneti otthona</i>	49
4. BFKH II. KERÜLETI HIVATALA NÉPEGÉSZSÉGÜGYI OSZTÁLY BESZÁMOLÓJA	51
5. ELLENŐRZÉSEK	54
6. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK	56
7. BŰNMEGELŐZÉS	57
7.1. <i>Család- és Gyermekjóléti Központ</i>	57
7.2. <i>Rendőrségi beszámoló</i>	58
7.3. <i>Helpy-Net</i>	60
8. KAPCSOLAT CIVIL SZERVEZETEKSEL	60
8.1. <i>A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés</i>	60
8.2. <i>Szociálpolitikai Keret</i>	61
8.3. <i>Gyermekekért Díj</i>	61
8.4. <i>Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Kábítószer Egyeztető Fóruma, mint a szervezetek együttműködésének jó példája</i>	61
8.5. <i>Szabadidős programok</i>	62

Bevezető

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése kötelező jelleggel írja elő az önkormányzatok beszámolási kötelezettségét az alábbiak szerint:

„A települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít. Az értékelést – települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően – meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.”

A települési önkormányzat által készítendő gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó értékelés tartalmi követelményeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete határozza meg az alábbiak szerint:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0–18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, dropprevenció stb.).

1. Demográfiai adatok

Budapest II. kerület 2017. évi demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0–18 éves korosztály adataira

Lakosságszám/fő: 2015. évben: 88 058
2016. évben: 88 128
2017. évben: 87 982

A különböző statisztikai adatbázisok számadataiban van ugyan minimális eltérés a kerület lakónépességére vonatkozóan, de az alábbi, Magyar Államkincstár által közzétett táblázat adatai szerint a lakosság száma az elmúlt években szignifikánsan nem változott. Az összlakosság 87 982 fő, a férfi lakosság száma a 2017.évben 40 261 fő, míg a női lakosságé 47 721 fő.

Korcsoport (év)	0-2	3-5	6-13	14-18	18-54	55-59	60-69	70-79	80-X
Összesen (fő)	2445	2817	7735	3222	39264	4113	12057	10276	6053

Forrás: Magyar Államkincstár

A kerületi lakosság korcsoportok szerinti vizsgálata alapján elmondható, hogy az arányokban jelentős elmozdulás nem történt.

A 18 év alatti korosztály száma 16 219 fő, ez az összlakosság 18,43 %-a, míg a 60 év feletti korosztály száma 28 386 fő, ez az összlakosság 32,26 %-a.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások¹

A Gyvt. és a Budapest Főváros II. Kerület Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális igazgatásról és egyes szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló 3/2015.(II.27.) önkormányzati rendelete (továbbiakban: R.) szerint az ellátásokat az alábbi formákban határozza meg:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátás
- eseti gyermekvédelmi támogatás
- gyermeknevelési támogatás
- kiegészítő gyermeknevelési támogatás
- helyi utazási bérlet támogatás
- karácsonyi támogatás
- térítésmentes ROTA vírus elleni védőoltás támogatás
- kedvezményes élelmiszer-vásárlási lehetőség
- lakásépítéshez illetve lakásvásárláshoz adható helyi támogatás, illetve fiatal házaspár támogatása

2.1. A Gyvt. által szabályozott, jegyzői hatáskörben nyújtott ellátások:

18. §

¹ Ellátási Osztály beszámolója alapján

(1) a) „a gyámhatóság az e törvényben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot, állapít meg.

(2) A települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzbeli támogatást állapíthat meg.

(3) E törvény szerint a gyámhatóság a gyermek gondozó szülőjének vagy más törvényes képviselőjének a gyermektartásdíjat megelőlegezi, a jogosult fiatal felnőttnek otthonteremtési támogatást állapít meg, és ezen pénzbeli ellátások folyósításáról rendelkezik.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott pénzbeli és természetbeni ellátások megállapítását nevelési-oktatási intézmény, gyámhatóság, továbbá más családvédelemmel foglalkozó intézmény, illetve természetes személy vagy a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó társadalmi szervezet kezdeményezheti.”

2.1.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot - a Gyvt. által szabályozott módon – a jegyző állapítja meg. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt.-ben meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, illetve külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek (pl. ingyenes tankönyv) az igénybevételére. A jövedelemhatár családok esetében 37 050 Ft, egyedülállóknál 39 900 Ft volt 2017-ben.

Azoknál a családoknál, ahol három gyermeket nevelnek, vagy nem jár még intézménybe a gyermek, illetve felsőfokú tanulmányokat folytat, kevésbé tudják hasznosítani a kedvezményt. Megfigyelhető, hogy évek óta csökken a kedvezményben részesülők száma, mert a jövedelemhatárok nem változtak, illetve emelkedett a minimálbér. Többnyire az egyszülős, gyesen lévő szülők, illetve az álláskeresők férnek bele a támogatásba.

2017. évben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben összesen 96 család, 177 gyermek részesült. A 96 családból 55 esetben egyedülálló szülő részére került megállapításra a támogatás.

Kérelmek elutasítására 2017-ben 15 esetben került sor a család jövedelmi helyzete miatt.

A kedvezményben részesülők esetében augusztus és november hónapban eseti támogatás keretében gyermekenként 6 000 Ft értékű természetbeni támogatás (Gyermekvédelmi Erzsébet utalvány) került folyósításra. Augusztus hónapban 1 014 000 Ft, novemberben 852 000 Ft összegben, mely összegeket a központi költségvetés biztosította.

2.1.2. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátás

Pénzbeli ellátásra az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával kirendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban, nyugdíjszerű rendszeres szociális pénzellátásban, vagy időskorúak járadékában részesül.

Az ellátás havi összege – gyermekenként – 6 270 Ft, melynek 90%-át a központi költségvetés biztosítja. A pénzbeli ellátásban részesülők esetében augusztus hónapban eseti pénzbeli pótlékként gyermekenként 8 400 Ft került folyósításra, melyet a központi költségvetés biztosított (a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó Gyermekvédelmi Erzsébet utalványon felül).

2017-ben egy gyámként kirendelt hozzátartozó részére került megállapításra a támogatás, két gyermek jogán, összesen 184 000 Ft-ban részesült a család ezen a jogcímen.

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásának igazolása:

Gyvt. 67/A. § (1) „Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorívá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorívá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.”

2017-ben 8 család 17 gyermeke esetében állapítottuk meg a **hátrányos helyzetet**, ebből 11 esetben a szülők alacsony iskolai végzettsége okán, 6 esetben pedig az alacsony foglalkoztatottság miatt.

A hátrányos helyzetű gyermekek részére augusztus és november hónapban eseti támogatás keretében gyermekenként 6 500 Ft értékű természetbeni támogatás (Gyermekvédelmi Erzsébet utalvány) került folyósításra. Augusztusban 52 000 Ft, november hónapban 110 500 Ft összegben, mely összegeket a központi költségvetés biztosította.

Halmozottan hátrányos helyzet megállapítására 2017-ben nem került sor.

2.2. Egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatások

A Képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról nem tudnak gondoskodni, vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

Fentiek alapján az Önkormányzat többfajta, a gyermekes családokat érintő támogatást is nyújt önként vállalt feladatként, a saját költségvetése terhére.

2.2.1. Eseti gyermekvédelmi támogatás (rendkívüli települési támogatásként)

R. 24. § „(1) Gyermek jogán állapítható meg eseti gyermekvédelmi támogatás, ha a gyermeket nevelő család alkalmanként jelentkező többletkiadások - különösen az Szt. 45. § (4) bekezdésében foglalt esetekben, továbbá ruhanemű vásárlás, iskolai programokon, tanulmányi versenyeken való részvétel, táboroztatás költségei, - miatt anyagi segítségre szorul és a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 320 %-át.

- (1) Az eseti gyermekvédelmi támogatás éves összege gyermekenként nem haladhatja meg a 30 ezer forintot, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek esetén a 35 ezer forintot.
- (2) Az eseti gyermekvédelmi támogatás iránti kérelem évente legfeljebb két alkalommal nyújtható be.”

2017-ben 393 gyermek családjának, 9 137 500 Ft összegben állapítottunk meg eseti támogatást. Az elmúlt évben a jogosultság jövedelmének értékhatára megemelésre került a nyugdíjminimum 250 %-áról 320 %-ára.

2.2.2. Gyermeknevelési támogatás

- (1) Az R. 28. § -a szerint: „Gyermeknevelési támogatás állapítható meg egy év időtartamra a gyermek jogán annak a személynek
 - a) aki családjában gyermeket nevel és
 - b) a család bejelentett II. kerületi lakcímmel rendelkezik és életvitelszerűen a II. kerületben tartózkodik és
 - c) a gyermek tankötelezettségének eleget tesz és
 - d) a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át és
 - e) a gyermek a Gyvt. szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre nem jogosult.
- (2) Az (1) bekezdésben foglaltak fennállása esetén a gyermeknevelési támogatás saját jogán állapítható meg az Szt. 4. § (1) bekezdés db) pontjában meghatározott nagykorú tanuló részére.
- (3) A gyermeknevelési támogatás havi összege gyermekenként 5700 Ft, egyedülálló esetén 7200 Ft.”

Gyermeknevelési támogatásra 104 gyermekre tekintettel 10 096 000 Ft-ot költöttünk a 2017. évben. Az előző évhez képest 3,5 millió forinttal többet fordított az Önkormányzat a gyermekes családok támogatására ezen a jogcímen.

2.2.3. Eseti kiegészítő gyermeknevelési támogatás

Az R. 32/C. § „(1) Az Önkormányzat a (3) bekezdésben foglaltak szerint eseti kiegészítő gyermeknevelési támogatásban részesíti azon gyermekeket - ideértve a 28. § (2) bekezdésben meghatározott tanulókat is -, akik:

- a) e rendelet szerint gyermeknevelési támogatásban részesülnek, vagy
 - b) a Gyvt. szerinti rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek.
- (2) Az eseti kiegészítő gyermeknevelési támogatás egyszeri összege gyermekenként 8 000 Ft.
- (3) Az eseti kiegészítő gyermeknevelési támogatás azon jogosultak részére:
- a) akik tárgyév március 31-én az (1) bekezdésben foglalt ellátások valamelyikében részesülnek, tárgyév április hónapban,
 - b) akik tárgyév július 31-én az (1) bekezdésben foglalt ellátások valamelyikében részesülnek, tárgyév augusztus hónapban
- hivatalból kerül megállapításra.”

Ezt a támogatási formát a Képviselő-testület 2017. évben hozta létre abból a célból, hogy további segítséget nyújtson a gyermekes rászoruló családoknak a tanév végén felmerülő

kiadások (osztálykirándulás, táborok, stb.), valamint a beiskolázással járó rendkívüli kiadások kapcsán. Tekintettel arra, hogy az R. kiegészítésének hatályba lépése 2017. május 27. napja volt, ennek megfelelően 2017. évben egyszer, augusztus hónapban került kifizetésre 281 gyermek részére, összesen 2 248 000 Ft összegben a támogatás.

2.2.4. Helyi utazási bérlet támogatás

Az Önkormányzat 2013. októberében vezette be a fenti támogatási formát, mely új ellátási forma bevezetésével bővítette a családosok támogatási lehetőségét. 2015. évtől már nincs jogi lehetősége az Önkormányzatnak közvetlenül megvásárolni a bérletszelvényeket, ezért pénzbeli kifizetéssel a bérletszelvény bemutatása mellett nyújtja a szolgáltatást.

Az R. 30. § „(1) *Helyi utazási bérlet támogatás (továbbiakban: bérlet támogatás) állapítható meg a II. kerületben legalább 6 hónapja bejelentett lakcímmel rendelkező és életvitelszerűen is a II. kerületben tartózkodó nappali tagozaton tanulók részére, akik:*

a napi iskolába járást a főváros területén csak tömegközlekedési eszköz igénybe vételével tudják megoldani és

a Gyvt. szerinti rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, vagy e rendelet szerint gyermeknevelési támogatásban részesülnek és

a) iskolalátogatási kötelezettségüknek folyamatosan eleget tesznek és

b) más jogcímen nem jogosultak helyi utazási kedvezmény igénybe vételére.

(2) Egyedi esetben az (1) bekezdés a) pontján kívül azon nappali tagozaton tanulók részére is megállapítható a bérlet támogatás, akik a sport területén kiemelkedő eredményeket értek el és a rendszeres edzésre járáshoz tömegközlekedési eszközt kell igénybe venniük és megfelelnek a b)-d) pontban foglalt feltételeknek.

(3) Bérlet támogatás a (4) bekezdésben foglalt kivétellel, az adott tanév október 1-jétől szeptember 30-áig tartó időszakára, legfeljebb az (1) bekezdés b) pontjában megállapított ellátásokra való jogosultság fennállásáig állapítható meg.

(4) Az (1) bekezdés a) pontján kívül azon nappali tagozaton tanulók részére is megállapítható a bérlet támogatás, akik megfelelnek az (1) bekezdés b) - d) pontjaiban foglaltaknak és felügyeletüket nyári táborokban biztosítják, melyhez tömegközlekedési eszközt kell igénybe venniük. Jogosultságuk június 1-jétől augusztus 31-ig terjedő időszakra állapítható meg.”

2017. évben a fenti támogatásra az Önkormányzat **3 177 450 Ft-ot** fordított, összességében 77 gyermek részére 921 szelvény kifizetésére került sor.

2.2.5. Karácsonyi támogatás

Az R. 31. § „Az Önkormányzat egyszeri karácsonyi támogatásban részesítheti különösen azon gyermekeket, akik tárgyév november 1-jén:

a) a Gyvt. szerinti rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, vagy

b) gyermeknevelési támogatásban részesülnek

és azon személyeket, akik:

c) tervezett létfenntartási támogatásban, vagy

d) lakhatási támogatásban részesülnek.”

2017. decemberében **5 060 000 Ft-ot** folyósítottunk 253 gyermek jogán. A támogatás összege 20 000 Ft volt gyermekenként.

2.2.6. Térítésmentes védőoltás

Az R. 29. § (1) bekezdése szerint: *”ROTA vírus elleni oltóanyag térítésmentesen biztosítható azon gyermekek részére, akik családjá az Önkormányzattól a kérelem beadásakor az alábbi rendszeres ellátás valamelyikében részesül:*

- a) *e rendelet szerinti gyermeknevelési támogatás,*
- b) *Gyvt. szerinti rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,*
- b) *Szt. szerinti aktív korúak ellátása,*
- c) *e rendelet szerinti keresetpótló támogatás,*
- d) *e rendelet szerinti betegápolási támogatás.”*

Az Önkormányzat éves költségvetésében 250 000 Ft-ot biztosított a támogatáshoz, 2 gyermek részére állapítottuk meg a jogosultságot 2017-ben.

2.2.7. Kedvezményes élelmiszer-vásárlási lehetőség

Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének a kedvezményes élelmiszer-vásárlási lehetőség igénybevételének feltételeiről szóló 6/2009.(III.30.) önkormányzati rendelete szerint:

5. § *„Kedvezményes élelmiszer-vásárlási igazolványra jogosultak:*

- a) *azok a nyugdíjban, vagy nyugdíjszerű ellátásban részesülő személyek, akiknek háztartásában az egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 220 %-át;*
- b) *akik az Szt. szerinti aktív korúak ellátásában, vagy időskorúak ellátásában, vagy ápolási díjban részesülnek;*
- c) *akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek;*
- d) *akik a szociális igazgatásról és egyes szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló 3/2015.(II.27.) önkormányzati rendelet (továbbiakban: szociális rendelet) szerinti betegápolási támogatásban, vagy keresetpótló támogatásban, vagy gyermeknevelési támogatásban részesülnek;*
- e) *a négy vagy ennél több gyermeket háztartásában nevelő szülő(k) a gyermekek jogán.”*

Az igazolvánnyal rendelkező családok kedvezményesen vásárolhatnak alapvető élelmiszereket, melyek köre és a támogatás mértéke a rendelet függelékében került meghatározásra. Az Önkormányzat 2017. évben a fenti támogatási formával 51 család számára tudott további segítséget nyújtani a napi létfenntartásuk költségeinek enyhítéséhez, összesen 153 060 Ft összegben.

2.2.8. Lakásépítéshez illetve lakásvásárláshoz adható helyi támogatás, illetve fiatal házasok támogatása

Közvetett módon a gyermekek lakhatási körülményeit kedvezően befolyásoló támogatási forma. A fiatal házasok vissza nem térítendő támogatást kaphatnak első közös lakásuk létesítéséhez. A helyi támogatást kamatmentes kölcsön, illetve vissza nem térítendő támogatás formájában nyújtja az Önkormányzat. Mindkét támogatási forma pályázat útján nyerhető el. Előnyt élveznek az elbíráláskor a gyermeket nevelő családok.

2017. évben 1 fő részére **2 millió forint** támogatási összeget biztosított az Önkormányzat.

2.2.9. Ösztöndíj pályázatok

A II. Kerületi Önkormányzat tanulmányi ösztöndíjat a Képviselő-testület 8/2015.(V.29.) rendeletével, felsőoktatási ösztöndíjat 17/2001.(V.22.) rendeletével alapított.

Az ösztöndíjak pályázati kiírása, elbírálása, odaítélése a Közoktatási, Közművelődési, Sport és Informatikai Bizottság (továbbiakban: KKSI) feladat-és hatásköre.

Ösztöndíjban az a hátrányos helyzetű, rossz anyagi körülmények között élő, illetve nevelésbe vett közoktatási intézmény 7-13. évfolyamos, kiemelkedő tanulmányi eredményű tanulója, vagy felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytató diák részesíthető, akinek állandó lakóhelye a főváros II. kerületében van.

Önkormányzatunk 2001-ben csatlakozott a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat rendszerhez.

Az ösztöndíjpályázatra azok a települési önkormányzat területén lakóhellyel rendelkező, hátrányos szociális helyzetű felsőoktatási hallgatók jelentkezhetnek, akik felsőoktatási intézményben teljes, osztatlan képzésben vagy felsőfokú, illetve felsőoktatási szakképzésben folytatják tanulmányaikat.

A Közoktatási Tanulmányi Ösztöndíj összege a 2017. évben 60 000 Ft/fő, a Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj pályázat összege 100 000 Ft/fő volt, míg a BURSA Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj pályázat nyerteseit egy tanévre (10 hónap) havi 5 000 Ft/fő összeggel támogatja Önkormányzatunk.

Az ösztöndíjak pénzügyi fedezetét az Önkormányzat éves költségvetésében biztosítja.

2.3. Statisztikai adatok a pénzbeli és természetbeni juttatásokról

2.3.1. 2017. évben gyermekek jogán nyújtott pénzbeli támogatásokra vonatkozó statisztikai adatok

Támogatás típusa	összeg (Ft)	gyermekek száma (fő)	családok száma (db)
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (jegyzői hatáskör)	2 028 500 (Erzsébet utalvány formájában)	177	96
Pénzbeli ellátás (rendszeres gyermekvédelmi támogatáshoz kapcsolódó)	184 000	2	1
Gyermeknevelési támogatás (önként vállalt feladatként)	10 096 000	104	64
Eseti kiegészítő gyermeknevelési támogatás (önként vállalt feladatként)	2 248 000	281	177
Eseti gyermekvédelmi támogatás (települési támogatásként)	9 137 500	393	218
Karácsonyi támogatás (önként vállalt feladatként)	5 060 000	253	154
Helyi utazási bérlet (önként vállalt feladatként)	3 177 450	77	58

Forrás: Ellátási Osztály

Pályázat útján elnyerhető támogatások

Ösztöndíjpályázatok a II. kerületben			
Támogatás csak pályázat útján igényelhető és adható az alábbi jogcímeiken:	Jogosultak /részesíthetők/ köre	2017. év nyertes pályázók	2017. év összes támogatás
Közoktatási Tanulmányi Ösztöndíj	II. kerületi állandó lakhellyel rendelkező tanuló, kiváló tanulmányi eredményt (4,7-től) elérő tanulók (7.-13. évfolyam), akik megfelelnek a pályázatban kiírt feltételeknek	24 fő	1 440 eFt
Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj	II. kerületi állandó lakhellyel rendelkező tanuló, aki felsőoktatási intézmény hallgatója, és megfelel a pályázatban kiírt feltételeknek	66 fő	6 600 eFt
BURSA Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj	II. kerületi állandó lakhellyel rendelkező tanuló, aki felsőoktatási intézmény hallgatója, és megfelel a pályázatban kiírt feltételeknek	66 fő	3 300 eFt

Forrás: Intézményirányítási Osztály

Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének 2004.(II.27.) önkormányzati rendelete szerinti támogatás

Pályázat	Fő	Támogatási összeg összesen (eFt)
Lakás létesítéséhez, felújításához	1	2 000

Forrás: Ellátási Osztály

A természetben nyújtott támogatásokra vonatkozó adatok lásd. a 2.2.6. és a 2.2.7. pontokban.

2.4. Gyermekétkeztetés

A II. Kerületi Önkormányzat és intézményei kiemelt figyelmet fordítanak a rászoruló gyermekek étkezésének biztosítására. A kedvezményes étkezés minden II. kerületi (állandó lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező) gyermek részére biztosított. A II. kerületben működő önkormányzati, valamint állami fenntartású intézményekben járó gyermekek esetében normatív, valamint méltányossági alapon történő támogatás igénylése az adott köznevelési intézményben történik, míg a nem önkormányzati, nem állami fenntartású, illetve nem a II. kerület területén működő intézményekben tanulók esetében az erre irányuló kérelmet a Polgármesteri Hivatal Intézményirányítási Osztályán lehet benyújtani.

2017. évben a nem II. kerületi fenntartású intézményekben járó étkezési támogatásra jogosultak száma 18 fő, az Önkormányzattól számla ellenében igényelt támogatás 532 ezer forint volt.

2016. január 1-jétől a Gyvt. szabályozása alapján a települési önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatként biztosítják a szünidei gyermekétkeztetést, amelyre a hátrányos helyzetű

és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek jogosultak, ideértve azokat is, akik nem rendelkeznek intézményi – bölcsődei, óvodai vagy iskolai tanulói jogviszonnyal.

2017. október 31-i adatok szerint a hátrányos helyzetű gyermekek száma a kerületben 9 fő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek nem volt. A szünidei gyermekétkeztetést az érintett családok egyike sem vette igénybe.

Térítési díjak

A személyes gondoskodást nyújtó ellátások formáiról, azok igénybevételéről, fizetendő térítési díjakról az R. rendelkezik.

2. Az R. szerinti kiskorú gyermekek étkeztetésére vonatkozó szabályok:

43. §., (1) A bölcsődében, óvodában, általános iskolai napközi otthonokban, nyári napközis táborban, általános és középfokú iskolai menzai ellátás keretében biztosított étkeztetésért, valamint a gyermek- és családi üdültetésért fizetendő térítési díjat a 3. mellékletben foglaltak alapján kell megállapítani.

44. §

(1) Az általános iskolai napközi otthonokban, napközis táborban valamint általános és középiskolai menzai ellátásban részesülő tanulók étkeztetésért fizetendő térítési díja rászorultsági alapon, szülő, gondviselő kérelmére vagy intézményi kezdeményezésre csökkenthető, illetve elengedhető.

(2) Az (1) bekezdés hatálya kiterjed minden Budapest II. kerületben állandó lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

a) a Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat által működtetett (állami fenntartású) intézményben tanuló gyermekekre,

b) a II. kerületben működő nem önkormányzati, nem állami fenntartású intézményben tanuló gyermekekre,

c) nem a II. kerület területén- fenntartótól, működtetőtől függetlenül – működő intézményben tanuló gyermekekre.”

45. § „(1) Rászorultsági alapon étkezési térítési díj kedvezményben részesíthető az a tanuló, ahol a családban a közös háztartásban élő, a Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott közeli hozzátartozók havi nettó jövedelmének egy főre jutó átlaga a mindenkori legkisebb öregségi nyugdíj 200%-át nem haladja meg.

(2) A jövedelem számítás alapja:

- vállalkozói tevékenység esetén az éves személyi jövedelemadó-alap, befizetett jövedelemadóval csökkentett 1/12-ed része;

- egyéb jövedelemnél a kérelem benyújtását megelőző 3 havi nettó kereset, illetve jövedelem összegének havi átlaga.

(3) A kedvezmény mértéke, ha az egy főre jutó nettó jövedelem

a) a nyugdíjminimum 200%-át nem haladja meg, a térítési díj 25 %-a

b) a nyugdíjminimum 160%-át nem haladja meg, a térítési díj 50 %-a

c) a nyugdíjminimum 140%-át nem haladja meg, a térítési díj 75 %-a

d) a nyugdíjminimum 120%-át nem haladja meg, a térítési díj 100 %-a.

(4) A normatív térítési díj-kedvezményben részesülőknél rászorultsági alapon további étkezési térítési díj kedvezmény adható a (3) és az (5) bekezdésben foglaltak figyelembe vételével.

(5) A gyermeket egyedül nevelő szülő, gondviselő a (3) bekezdés a)-c) pontjában szabályozottakon túl további 10% kedvezményben részesül.

(6) A megállapított kedvezmények egy tanévre szólnak (szeptember 1-től augusztus 31-ig).

46. §

(1) A szülő, gondviselő, vagy intézményi kezdeményezésre étkezési kedvezményben részesíthetők a gyermeküdültetésben részt vevő tanulók közül azok, akik a tanév során – normatív, vagy rászorultsági alapon - étkezési térítési díj kedvezményben részesültek.

(2) A gyermeküdültetésben az étkezési térítési díj kedvezmény jogcímét és mértékét adott tanévre megállapított kedvezményről szóló határozat alapján az intézményvezető állapítja meg a (3)-(4) bekezdésben foglaltak szerint.

(3) A kedvezmény mértéke a tanévi normatív és rászorultsági alapon nyújtott kedvezmény 50 %-a.

(4) A gyermeküdültetésben részt vevő tanulók részére a kedvezmény csak egy jogcímen állapítható meg.

47. §(1) Az étkezési térítési díj kedvezményt – e rendelet figyelembe vételével - az Önkormányzat által működtetett intézményekben tanuló gyermek esetében az intézmény vezetője, a 44.§ (2) bekezdés b.) és c.) pontjában meghatározott intézményekben tanuló gyermek esetében a polgármester állapítja meg, melyről a kötelezettet írásban értesíti.

(2) A Képviselő-testület az intézményvezető és a polgármester által megállapított kedvezmény felülvizsgálatának hatáskörét a Közoktatási, Közművelődési, Sport- és Informatikai Bizottságra ruházza át.

(3) A 44. § (2) bekezdés b)-c) pontjában meghatározott körre a rászorultsági alapon nyújtott kedvezményeket az étkeztető intézmények közvetlenül, az igazolt étkezések számának figyelembe vételével, anyagi támogatás formájában kapják meg.”

Gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok (bölcsődés, óvodás, általános iskolás és gimnáziumi korosztály)
Budapest Főváros II. kerületi Önkormányzat, valamint a Közép-Budai Tankerületi Központ által fenntartott köznevelési intézmények 2017. évben

Intézmények	2017. októberi statisztikai létszám összesen (fő)	Sajátos nevelési igényű tanulók		Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók	Gyermekétkeztetés - 2017. év					Mértányossági kedvezmény
		integrált nevelés (fő)	speciális tagozat (fő)		Normatív kedvezmények					
					Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	Három vagy több gyermekes családban él	Tartósan beteg vagy fogyatékos	Jövedelem alapján	Nevelésbe vett	
Bölcsődék összesen:	300	10	0	0	8	94	32	60	1	
1. Bolyai Utcai Óvoda	140	3	0	0	0	32	13	18	2	
2. Budakeszi Úti Óvoda	179	6	0	0	0	42	13	41	0	
3. Hűvösvölgyi Gesztenyés kert Óvoda	134	5	0	2	0	36	5	27	0	
4. Kitaibel Pál Utcai Óvoda	166	2	0	0	2	34	4	33	0	
5. Kolozsvár Utcai Óvoda	262	0	0	0	4	95	8	39	0	
6. Községház Utcai Óvoda	116	2	0	2	1	45	4	38	0	
7. Pityang Utcai Óvoda	139	2	0	0	1	34	7	23	0	
8. Százszorszép Óvoda	276	6	0	0	1	65	5	72	0	
9. Szemlőhegy Utcai Óvoda	214	3	0	0	1	58	13	26	0	
10. Törökvesz Úti Kézműves Óvoda	142	0	0	0	0	27	5	34	1	
11. Virág árok Óvoda	237	4	0	1	0	65	7	24	0	
12. Völgy Utcai Ökumenikus Óvoda	208	2	0	0	6	86	6	33	0	
Óvodák összesen:	2213	35	0	5	16	619	90	408	3	

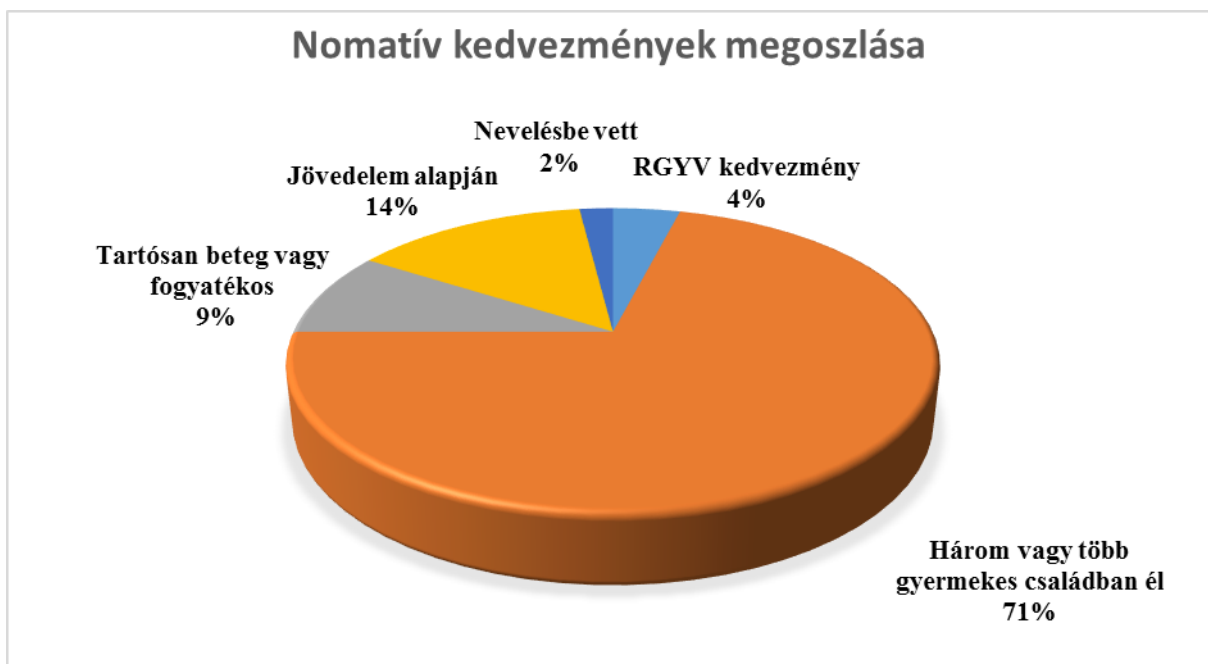
	Intézmények	2017. októberi statisztikai létszám összesen (fő)	Sajátos nevelési igényű tanulók		Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók
			integrált nevelés (fő)	speciális tagozat (fő)	
1.	Áldás Utcai Általános Iskola	760	0	0	23
2.	Budenz József Általános Iskola és Gimnázium	684	13	0	39
3.	Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium	750	17	0	54
4.	Fillér Utcai Általános Iskola	606	6	0	33
5.	II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	686	2	0	24
6.	Klebensberg Kuno Általános Iskola és Gimnázium	887	45	0	105
7.	Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium és ZAMI	573	7	0	34
8.	Máriaremete-Hidegkúti Ökumenikus Általános Iskola	514	5	0	35
9.	Móricz Zsigmond Gimnázium	695	1	0	44
10.	Pitypang Utcai Általános Iskola	455	2	0	9
11.	Remetekertvárosi Általános Iskola	400	25	0	51
12.	Szabó Lőrinc Kéttannyelvű Általános Iskola és Gimnázium	813	13	0	24
13.	Törökvész Úti Általános Iskola	204	19	0	26
14.	Újlaki Általános Iskola	509	18	31	39
	Iskolák összesen:	8536	173	31	540
	Mindösszesen:	11049	218	31	545

Gyermekétkeztetés - 2017. év						Mértányossági kedvezmény
Normatív kedvezmények						
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	Három vagy több gyermekes családban élő gyerekek	Tartósan beteg vagy fogyatékos	Jövedelem alapján	Nevelésbe vett		
4	172	8		0	5	
2	132	14		0	0	
21	100	15		5	7	
7	102	9		0	6	
1	77	7		0	0	
11	175	22		0	17	
12	118	4		0	4	
5	290	7		0	7	
2	58	2		0	0	
4	80	5		1	2	
9	89	18		0	21	
8	104	12		3	8	
12	36	7		9	2	
13	92	39		28	2	
111	1625	169	0	46	81	
135	2338	291	468	50	81	

Gyermekétkeztetés
Önkormányzati és állami fenntartású intézmények

Bölcsődei ingyenes étkezés	195 fő
Óvodai ingyenes étkezés	1136 fő
1-8. évfolyam ingyenes étkezés	166 fő
1-8. évfolyam kedvezményes étkezés	1678 fő
Középiskolai ingyenes étkezés	7 fő
Középiskolai kedvezményes étkezés	181 fő

Ingyenes étkezésben részesülők száma	1504 fő
Kedvezményes étkezésben részesülők száma	1859 fő
Kedvezményben részesülők száma összesen	3363 fő

Forrás: Intézményirányítási Osztály

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

Gyvt. 15. § (2) „A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása.”

Gyvt. 29. §

- (1) „A fenntartó önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó ellátások (a továbbiakban: személyes gondoskodás) formáiról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjról rendeletet alkot.
- (2) Ha törvény másként nem rendelkezik, a fenntartó önkormányzat rendeletben szabályozza
 - a) az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodás formáit,
 - b) az önkormányzat által biztosított ellátás igénybevételére irányuló kérelem benyújtásának módját és a kérelem elbírálásának szempontjait,
 - c) az intézményvezető hatáskörében – külön eljárás nélkül – biztosítható ellátásokat,
 - d) az ellátás megszűnésének eseteit és módjait,
 - e) a fizetendő térítési díjak mértékét, csökkentésének és elengedésének eseteit, módjait.

Gyvt. 38. §

- (1) „Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.
 - (1a) Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.
- (2) Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást – lehetőség szerint – a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani.”

3.1. Családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás

Gyvt. 39. §

- (1) “A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.
- (2) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében
 - a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
 - b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
 - c) a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
 - d) a szabadidős programok szervezése,
 - e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.
- (3) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében
 - a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,

- b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
 - c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
 - d) tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.
- (3a) A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében iskolai szociális munkát biztosíthat.
- (4) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztettség megszüntetése érdekében
- a) a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: szociális segítőmunka) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
 - b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
 - c) kezdeményezni
 - ca) egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni,
 - cb) szociális alapszolgáltatások igénybevételét,
 - cc) egészségügyi ellátások igénybevételét,
 - cd) pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét”

A **gyermekjóléti szolgáltatás** a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, ennek érdekében *szociális segítőmunkát végez*.

Feladata még a családon belüli erőszak gyermekáldozataival való kiemelt foglalkozás, gyermekpszichológiai tanácsadáshoz, fejlesztőpedagógiai tanácsadáshoz való hozzájárás szervezése.

A **családsegítés** a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára - az okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából - nyújtható szolgáltatás. A kerületi Család-és Gyermekjóléti Központ (1027 Budapest, Horvát utca 2-12.) szakmai csoportja egyéni tanácsadás, esetkezelés, munkavállalási-, hátralékkezelési-, pszichológiai-, jogi tanácsadás és különböző tematikus csoportok, klubok, valamint családterápia és konzultáció biztosításával áll az igénybevevők rendelkezésére (Szt. 64.§).

Az ellátottak számának alakulása, összevetése az előző évi adatokkal²

A család- és gyermekjóléti szolgáltatás keretében 2017-ben is folytatódott az igénybevételi adatok jelentős emelkedése.

2016-ban megállapodással, vagy határozattal megerősített segítő tevékenységet 448 személy, gyermek számára nyújtottunk, tanácsadásban 315 igénybe vevő részesült, egyszeri esetként 248 személyt regisztráltunk.

2016-ban 1011 igénybe vevő számára nyújtottunk segítséget; információnyújtás, ügyintézésben való segítség, tanácsadás és szociális segítőmunka során. 2015-ben ez az „összesen szám”: 947 fő volt.

2017-ben megállapodással, vagy határozattal megerősített segítő tevékenységet már 617 személy, gyermek számára nyújtottunk, tanácsadásban 1187 fő részesült, egyszeri igénybe vevő: 123 fő volt.

Az igénybevevők, a szolgáltatásainkkal elért személyek száma 2017-ben már 1927 fő volt.

² *Család-és Gyermekjóléti Központ 2017. évi beszámolója alapján*

A megállapodással vagy határozattal történő szociális segítő tevékenységben részesülők számában a korábbi években csökkenő tendencia megfordult, és az előző évi adatokhoz képest, 2017-ben 169 fővel növekedett.

Ugyanígy kiolvasható a statisztikai adatokból, hogy nő a speciális szolgáltatások iránti igény: 2015-ben 468 fő, majd 2016-ban 683 fő volt az igénybe vevő, 2017-ben már 873 fő részesült az ellátás ezen formáiban (a számadatban az utcai szociális munka és az óvodai és iskolai segítő tevékenységgel elért gyermekek száma nem szerepel lsd. a központ fejezetében).

A speciális szolgáltatásokon belül, a különböző tanácsadásban érintettek adatai a következőképpen alakultak:

- pszichológiai tanácsadást 2016-ban 89 fő, 2017-ben 107 fő vett igénybe,
- családterápiában 2015-ben 25 család, 2016-ban 58, 2017-ben 78 család részesült,
- mediációt 2016-ban 16 alkalommal nyújtottunk, 2017-ben 18 család vett részt a szolgáltatásban,
- jogi tanácsadást 2016-ban 94 fő, 2017-ben 115 fő vett igénybe,
- családkonzultációt 2016-ban 35, 2017-ben 10 család számára biztosítottuk.

A csoport tevékenységek vonatkozásában is láthatunk emelkedést; 2016-ban 13 csoportot tartottunk 170 fő számára, 2017-ben 41 alkalmon 221 fő vett részt.

• **Gyermekjóléti szolgáltatás**

A gyermekek problémái, a családban észlelt veszélyeztető tényezők legnagyobb számban, jelzések útján kerülnek a látókörünkbe (2016-ban: 221 gyermek, 2017-ben: a szolgálathoz: 287, a központhoz: 54 gyermek). Kisebbszámú fordult elő, hogy a szülő egyéb problémája miatt kért segítséget, és a segítő folyamat során derült ki a gyermek veszélyeztetettsége, így a gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében elsősorban önkéntes együttműködésben nyújtott alapellátást ajánlunk fel a családoknak.

A jelzőrendszer egyre hatékonyabb együttműködésének köszönhetően, másfélszeresével több jelzés érkezett a szolgálathoz, mint 2016-ban. A jelzés érkezését követően a feltáró munkát a család-és gyermekjóléti szolgálat családsegítője végzi. A helyzet feltárását, a szükségletek felmérését követően a családsegítő/ szolgálat team eldönti, hogy szükséges-e további szolgáltató, hatóság bevonása.

Hatósági intézkedés kezdeményezésére 9 család/12 gyermek esetében került sor. Amennyiben a családsegítő úgy ítéli meg, hogy a segítő tevékenység a bevont szolgáltatásokkal együtt sem eredményes, a gyermek/ek veszélyeztetettsége nem csökkent, vagy helyzetük súlyosbodott, valamint a családtagok együttműködési készségét, a saját eszközeivel megváltoztatni nem tudja, ezt jelzi a család-és gyermekjóléti központ felé. Ez esetben kezdeményezi esetkonferencia összehívását, ahol a szakemberek megtárgyalják, hogy szükség van-e hatósági intézkedésre. A javaslatot a család-és gyermekjóléti központ szakmai egysége teszi meg az illetékes gyámügyi osztály felé.

2017-ben 9 védelembe vételi kezdeményezésünk volt, az eljárások elhúzódása miatt csak egy esetben született jogerős védelembe vételi határozat. Amíg nincs jogerős döntés ezekben az esetekben, addig a családsegítőnek folytatnia kell a szociális segítő tevékenységet, annak ellenére, hogy a gyermek veszélyeztetése fennáll, és minél hamarabb indokolt lenne a hatósági kontroll.

Nehéz hosszú időn keresztül alapellátás keretében segíteni egy családot úgy, hogy közben folyamatban van egy védelembe vételi eljárás is. A családsegítő eszköztára kimerül, a

családok belemerevednek a problémájukba, a szülők együttműködése csökken, vagy teljesen elutasítónak válnak, jelenleg ez nehezíti leginkább a munkánkat.

A hatósági intézkedést nem igénylő esetekben a hatékony problémamegoldás érdekében megállapodást köt a családsegítő és az igénybe vevő család; közösen megoldási stratégiákat dolgoznak ki. Azokban az esetekben, amikor a probléma megoldásához más szolgáltatás igénybevétele is szükséges, további szakembereket keresünk meg.

A családon belüli működési zavarok elhárítása érdekében a családsegítők leggyakrabban a központ szakmai egység speciális szolgáltatásait tudják megajánlani: pszichológiai tanácsadást, pár-és családterápiát, családkonzultációt, korrepetálást, gyermek pszichológiai tanácsadást, óvodai-és iskolai szociális munkásokkal való konzultációt, jogi tanácsadást, mediációt, autogén tréninget; illetve az Erő(d)tér szolgáltatásait/programjait.

Egyre nagyobb igény mutatkozik a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatásra. Ezen kívül a probléma függvényében külső partnereink segítségére is számíthatunk, mint a nevelési tanácsadó, a gyermekpszichiátriai ellátás vagy az eltereléssel foglalkozó szervezetek. Ezeknél a szolgáltatások igénybevételénél nehezítő tényező a hosszú várólista.

A hatósági ügyekben történő fellebbezések ügyintézésének idejénél a határidőcsúszások miatti esetvezetés időtartamának átlaga nőtt, így több esetben majdnem 2 éve tart a gondozási folyamat.

A családsegítők tapasztalata alapján jellemzően az általuk megállapított fő probléma nagy többségében megegyezik az észlelő-és jelzőrendszer tagjai által jelzett, illetve a kliensek által hozott problémával. Az esetek feltárásakor előfordul, hogy egyéb problémák is felszínre kerülnek.

• **Észlelő- és jelzőrendszer működtetése, szakmai kapcsolatok**

Az észlelő- és jelzőrendszerrel történő együttműködés további erősítése is célunk volt 2017-ben. Az a jogalkotói szándék, hogy a jelzőrendszeri tagok közötti együttműködés legyen szorosabb, ellenőrizhetőbb - álláspontunk szerint teljes mértékben megvalósult a jogszabályi háttér szigorításával, a módszertani anyagokban megjelenő részletes folyamatlemlék kidolgozásával. A beérkező jelzések száma, nagyságrendje azt mutatja, hogy a jelzőrendszer tagjai komolyan vették a feladatokat és az ebből fakadó felelősségüket is. A jelzőrendszeri felelős/tanácsadó munkakör bevezetése, a munkakörhöz kapcsolódó feladatok részletes megjelenítése, a megfelelő személy kiválasztása minőségileg magasabb szintre emelte a jelzőrendszeri tagokkal történő együttműködést.

2017-ben a megváltozott KSH OSAP adatszolgáltatás okán, már külön kell regisztrálni a szolgálathoz és a központ szakmai egységhez érkezett jelzéseket.

2016-ban 273 jelzés érkezett a szolgálathoz, melyből 221 esetben 1-17 éves gyermekkel kapcsolatban jeleztek veszélyeztetettség gyanúját, 52 esetben felnőtt lakos számára kérték a segítségünket.

2017-en, összesen 386 jelzés érkezett az intézménybe – mely szám jelentős emelkedést mutat a jelzőrendszeri tagok aktivitásában. Ebből 333 jelzés a szolgálat szakmai egységének a feladatellátáshoz tartozó jelzés volt, mivel abban az esetben, ha a jelzésből egyértelműen látható, hogy hatósági intézkedést kell kezdeményezni, azt már a központ munkatársai felé szignáljuk (50 órát meghaladó igazolatlan hiányzás, bűncselekmény elkövetése, már folyamatban lévő védelemben vett család illetékesség változás okán történő felülvizsgálati kérelme, stb.).

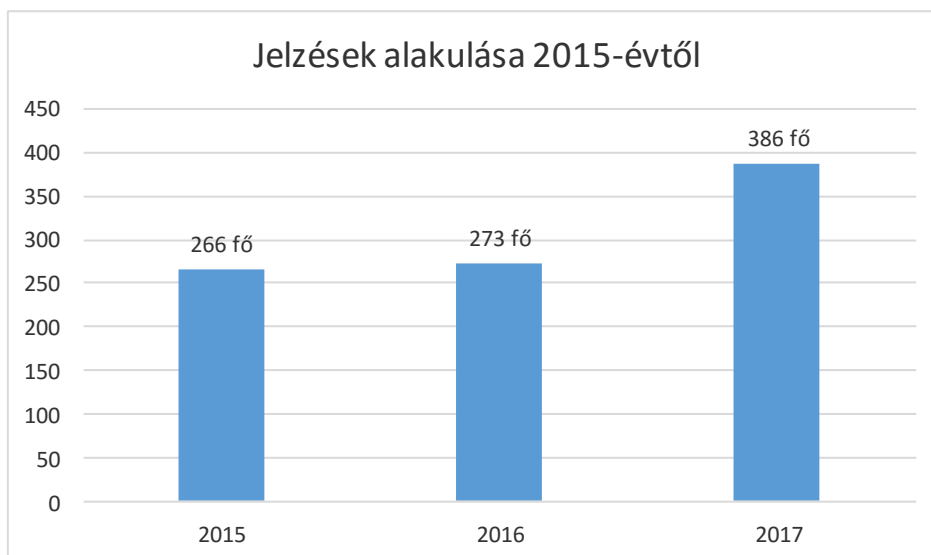
Az észlelő-és jelzőrendszeri felelős heti bontásban, táblázatban vezeti az intézménybe érkezett jelzéseket:

A 386 jelzés az alábbi jelzőrendszeri tagoktól érkezett: (3 hét volt, amikor nem érkezett egyetlen jelzés sem), összesen 322 főről.

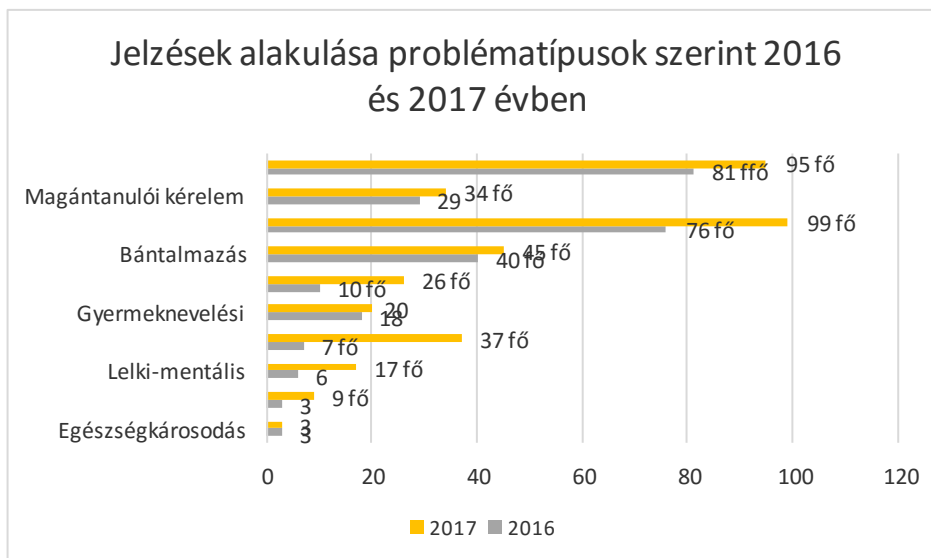
A legtöbb jelzés a következő intézményektől, szervezetektől érkezett:

- köznevelési intézményből (iskolák, óvodák): 95
- gyámhivataloktól: 88
- rendőrségtől: 51
- egészségügyi szolgáltatótól: 30 (ebből 6 védőnői)
- személyes szolgáltatást nyújtó szociális szolgáltatóktól: 63

Jelzések alakulása 2015. évtől

Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ

Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ

Többségében levélben és egyéb írásos módon (e-mail), és egyre magasabb arányban a jogszabályi és módszertani előírásoknak megfelelően, a jelzőlapon érkeztek a jelzések. Ritka volt a hiányos adatot tartalmazó jelzés, a védőnői jelzések minden esetben jelzőlapon érkeztek. A legtöbb jelzés magatartás-teljesítményzavar és magántanulói kérelem volt a köznevelési intézmények részéről. Összességében elmondható, hogy a jelzések időben érkeztek, a problémák gyors kezelésével elkerülhetővé váltak a krízishelyzetek.

Szervezeti átalakulásunk miatt az intézményekkel az óvodai-és iskolai szociális munkás, valamint az észlelő- és jelzőrendszeri felelős tart szorosabb kapcsolatot. A családsegítők egy-egy esetvezetés mentén hatékonyan tudnak együttműködni a jelzőrendszer tagjaival.

A szakmaközi megbeszéléseken is hangsúlyoztuk a jelzőlapok intenzívebb használatát, de nem csak a jelzőlapok használatát preferáltuk, hanem a jelzés elmulasztásával járó szankciókat is nyomatékosítottuk a tagokban, ebben nagy segítségünkre volt a gyermekjogi képviselő, aki meghívott előadóként ismertette a változásokat az intézményvezetőknek. Idén más témakörben is volt meghívott vendégünk (jogász, gyermek pszichiáter), melynek nagy sikere volt, ezt szeretnénk a továbbiakban is folytatni más-más témakörben. A szakmaközi megbeszélésekről feljegyzés készül, melyet minden résztvevőnek megküldünk.

A hatékonyabb együttműködés érdekében kiemelt feladatunk volt a jogszabályi változások ismertetése, értelmezése a jelzőrendszeri tagokkal közösen. A beérkező jelzések száma, nagyságrendje azt mutatja, hogy a jelzőrendszer tagjai komolyan vették a feladatokat és az ebből fakadó felelősségüket is.

Szakmaközi megbeszélések alakulása az elmúlt években

A szakmaközi megbeszélések számában sikerült megőriznünk, sőt fejlesztenünk a 2016-ban elért eredményünket, mely a kapcsolattartás intenzitására, és a segítő együttműködés növelésére irányult.

Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ

Az észlelő-és jelzőrendszer számos tagja, résztvevője számít a rendszeres találkozásokra, érdeklődően, aktívan vesznek részt a megbeszéléseken, témajavaslattal is élnek felénk.

2017-ben az alábbiak szerint tudunk a jelzőrendszeri tagokkal szervezett formában találkozni:

- bölcsőde vezetőkkel 2 alkalommal,
- óvoda vezetőkkel 1 alkalommal,
- iskolai védőnőkkel 2 alkalommal,
- a területi védőnőkkel 1 alkalommal,
- a gondozási központok vezetőivel 1 alkalommal,
- a kerületi felnőtt háziorvosokkal 1 alkalommal,
- a kerületi házi gyermekorvosokkal 1 alkalommal,
- az óvodai és iskolai pszichológusokkal 2 alkalommal

- a kerületi iskolák igazgatóival 2 alkalommal,
- a pedagógiai szakszolgálat munkatársaival 2 alkalommal,
- a pedagógiai szakszolgálat fejlesztőivel és az iskolai fejlesztőkkel 1 alkalommal,
- a II. kerületi gyámügyi osztály munkatársaival 1 alkalommal,
- a II. kerületben működő magán, egyházi és alapítványi gyermekintézmények munkatársaival 1 alkalommal,
- budapesti intézmények óvodai- és iskolai szociális munkásaival 1 alkalommal.

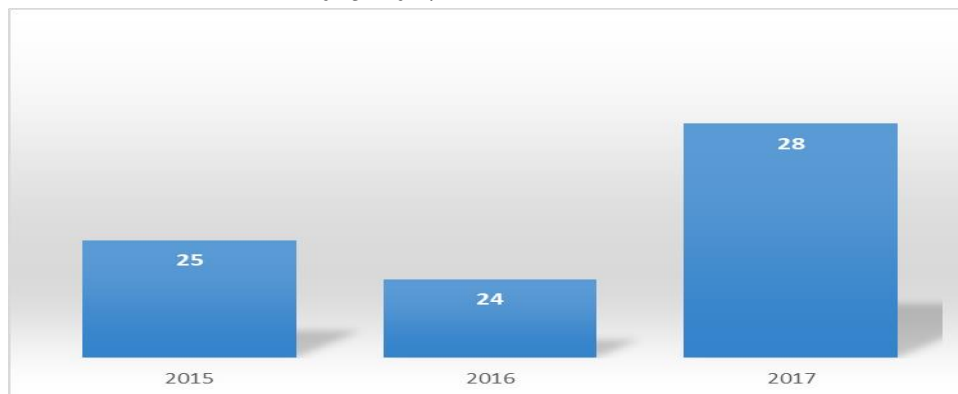
Jelentős eredménynek tekintjük, hogy a Kapás utcai Szakrendelő ápolási igazgató helyettesének segítségével lehetőségünk nyílt a felnőtt és gyermek háziorvosokkal egy személyes találkozásra, ahol az együttműködés kereteiről tudtunk beszélni a résztvevőkkel.

• Esetkonferencia – esetmegbeszélő csoport

2017-ben is nagy hangsúlyt helyeztünk az esetkonferenciák szervezésére, kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy a nehezebb esetekben teret biztosítsunk a közös gondolkozásra mind a szakemberekkel, mind az érintett család tagjaival, hogy a lehető leghatékonyabb segítséget tudjuk nyújtani számukra.

22 esetkonferenciát szerveztünk, melyből 1 esetmegbeszélővé alakult az érintett család távolmaradása miatt, valamint 6 esetmegbeszélő csoportot tartottunk az esetben bevont szakemberek számára. 11 alkalommal vettek részt esetmenedzserek is esetkonferencián, mely alkalmak során, védelembe vételi eljárás megindítása fogalmazódott meg szakembereinkben. Egyes esetekben az esetmegbeszélések az adott oktatási-, nevelési intézményekben valósultak meg.

Alkalmak számának alakulása a 2015-2017. évben:

Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ

Általános személyes segítő szolgáltatás, egyéni esetkezelés – szociális segítőmunka

A család-és gyermekjóléti szolgálatban a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával, a szociális és mentálhigiénés problémái vagy krízishelyzete miatt segítséget igénylő személlyel vagy családdal az okok megszüntetése, valamint az életvezetési képességek megőrzése céljából egy közös megállapodáson – cselekvési terven – alapuló segítő munkafolyamatban működünk együtt.

A gazdasági aktivitás mutatói

Gazdasági aktivitás	2016.év (fő)	2016. év ebből nő/lány (fő)	2017.év (fő)	2017. év – ebből nő/lány (fő)
Foglalkoztatott	89	67	201	116
Munkanélküli	64	36	39	24
Inaktív	78	58	151	106
Ebből: nyugdíjas	63	50	44	39
Ebből: 15 éves vagy idősebb tanuló	15	8	29	14
Eltartott 0-14 éves korú gyermek	185	87	162	71
összesen	416	248	553	317

Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ

Jelentősen emelkedett a foglalkoztatottakkal végzett szociális segítő munka, melynek oka, hogy a problémajelzések és megkeresések elsődlegesen gyermekvédelmi problémák okán érkeznek felénk, és a hátralékkézelési, valamint a munkavállalási tanácsadást igénybe vevők száma jelentősen csökkent.

Az **iskolai végzettséget** vizsgálva jelentős a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkezők számának növekedése. A gyermekvédelmi problémák: családon belüli konfliktus, válási krízis, nevelési nehézségek sok esetben a magasan kvalifikált szülők családjában is jelen vannak. 2016-ban 44 fő, 2017-ben 134 fő rendelkezett felsőfokú végzettséggel az igénybe vevők közül.

A **családi összetételt** vizsgálva azt látjuk, hogy a problémátípusoknak megfelelően a gyermekes családok a felülreprezentáltak, az egyedül élők, valamint a házastársi (élettársi) kapcsolatban élő gyermektelen párok száma szinte ugyanannyi a vizsgált két évet tekintve: 2016-ban egyedül élő: 87 fő, 2017-ben 88 fő volt, házastársi (élettársi) kapcsolatban élő gyermektelen párok: 2016-ban 11 család, 2017-ben 14 volt.

Probléma típusok

Az igénybe vevő személyekről felvett adatok alapján elmondható, hogy nincs jelentős változás az anyagi jellegű problémák megoldásában kérők körében, akik legnagyobb számban jelennek meg, azonban jelentős az emelkedés a családi-kapcsolati konfliktusok és a családon belüli bántalmazások számában.

Jelentősen csökkent az életviteli problémák kezelése, és a szenvedélybetegség miatt végzett segítő tevékenység, a foglalkoztatással kapcsolatos, valamint a gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézségek miatti esetszám, viszont növekedett a magatartás, teljesítményzavarral jelzett, vagy diagnosztizált gyermekek száma.

Gyakori, hogy a kliens által megfogalmazott probléma feltárásakor derül ki, hogy más, gyakran több elakadás, nehézség van az életében, mely megoldásra vár.

2016-os adatok az alábbi, a KSH számára készítendő OSAP jelentés tábláján látható:

A szolgáltatást igénybe vevő személyek száma elsődleges probléma szerint és a problémák halmozott száma				
A probléma típusa	Személyek száma elsődleges probléma szerint (fő)		Problémák halmozott száma (db) (elsődlegessel együtt)	
	0-17	18-	0-17	18-
Életviteli	3	17	5	77
Ebből: szenvedélybeteg	3	1	3	43
Családi-kapcsolati konfliktus	45	2	62	31
Családon belüli bántalmazás	34	6	36	6
Elhanyagolás	31		31	
Ebből: oktatási, nevelési elhanyagolás	1		1	
Gyermeknevelési	18		30	16
Gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség	18		37	
Magatartászavar, teljesítményzavar	17		21	
Fogyatékoság		2		2
Lelki-mentális	8	10	44	11
Egyéb egészségügyi probléma	7	9	12	16
Foglalkoztatással kapcsolatos		64		76
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	47	49	68	105
Ügyintézésrel kapcsolatos	11	10	14	22
Információkéréssel kapcsolatos	4	4	6	128
Összesen	243	173	366	490

2017-es év adatai a KSH számára készítendő OSAP jelentés tábláján látható:

A szolgáltatást igénybe vevő személyek száma elsődleges probléma szerint és a problémák halmozott száma				
A probléma típusa	Személyek száma elsődleges probléma szerint (fő)		Problémák halmozott száma (db) (elsődlegessel együtt)	
	0-17	18-	0-17	18-
Életviteli	3	8	3	8
Családi-kapcsolati konfliktus	34	61	55	65
Családon belüli bántalmazás	30	33	32	34
Elhanyagolás	32	28	33	33
Ebből: oktatási, nevelési elhanyagolás	22		22	
Gyermeknevelési	22	24	24	25
Gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség	4		6	
Magatartászavar, teljesítményzavar	38		48	

Fogyatékoság	1	4	1	4
Lelki-mentális, pszichiátriai betegség	6	11	7	13
Szenvedélybetegség	2	6	3	7
Egészségügyi probléma, egészségkárosodás következménye		6		7
Foglalkoztatással kapcsolatos		35		39
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	12	106	22	108
Ügyintézésrel kapcsolatos	1	6	3	6
Információkéréssel kapcsolatos		28		130
Egyéb	5	7	6	8
Összesen	190	363	243	487

Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ

Család-és gyermekjóléti központ

A Gyvt. 40/A.§-ban meghatározott feladatokat látja el:

- a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenység keretében, a kialakult veszélyeztettség megszüntetése és a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében végzendő *esetmenedzseri feladatokat*,
- a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő alábbi önálló egyéni és csoportos *speciális szolgáltatásokat*, ellátásokat biztosítja:
 - utcai szociális munka,
 - készenléti telefon biztosítása,
 - kapcsolattartási ügyelet,
 - óvodai és iskolai szociális segítség,
 - jogi tájékoztatás,
 - pszichológiai tanácsadás,
 - családkonzultáció,
 - családterápia,
 - fejlesztőpedagógiai szolgáltatás.

A központ szakmai egysége a két éve bekövetkezett strukturális változások alapján látja el a feladatait. Így a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedéssel érintett családok/gyermekek eseteivel foglalkozik, továbbá a kötelezően ellátandó speciális szolgáltatásokat biztosítja.

A védelemben vett gyermekek és családjuk gondozása, valamint a családjából kiemelt gyermekek családjába történő visszakérésének segítése az esetmenedzserek részéről tervezett, komplex tevékenységként valósul meg. Az esetmenedzserek tehát a gyermek(ek) veszélyeztettségének megszüntetése érdekében különböző szolgáltatásokhoz, ellátásokhoz delegálják a családokat.

A védelemben vételi javaslatban, illetve az ehhez kapcsolódó egyéni gondozási nevelési tervben - probléma függvényében - amennyiben szükséges pszichológushoz, nevelési tanácsadóba, gyermekpszichiátriára, pszichiátriai és mentálhigiénés gondozóba, elterelésre, fejlesztésre, jogászhoz, családterápiára, mediációra, munkavállalási tanácsadásra, hátralékkézelésre, napközbeni gyermek felügyelet igénybe vételére és átmeneti gondozást biztosító intézménybe delegálják a klienseket.

A gondozási folyamat során a segítő folyamatba bevont szakemberek elsősorban a központunk szolgáltatásaihoz köthetőek, azaz a probléma megoldást a családterapeutáink, a mediátoraink, a pszichológusaink, jogászaink, fejlesztőpedagógusunk, óvodai- iskolai szociális munkásaink, utcai szociális munkásaink segítik.

Természetesen nem csak intézményen belül vesszük igénybe szakemberek segítségét, amennyiben szükséges más intézmények szolgáltatásaihoz közvetítjük az érintett családokat, gyermekeket.

A hatósági intézkedéssel érintett segítő munka során jó munkakapcsolat alakult ki a II. kerületi gyámügyi osztállyal, továbbá a pártfogó felügyelővel, a gyermekjogi képviselővel is. Összességében elmondható, hogy a bevont szakemberekkel (pl. gyermekvédelmi gyám, gyermekotthoni nevelő) eredményesen tudtak az esetmenedzserek együttműködni. Az esetmenedzser felkérésre javaslatot készít a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására, megszüntetésére. A bűnisméltés megelőzése és ezen keresztül a további bűnelkövetés megelőzése érdekében együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel.

Speciális gyermekjóléti szolgáltatásaink: a kapcsolattartási ügyeletet, a gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat (készenléti telefon) az utcai és lakótelepi szociális munka, az óvodai-iskolai szociális segítő tevékenység.

További elérhető szolgáltatásaink: a mediáció, családkonzultáció/családterápia, autogén tréning, illetve a különböző prevenciós programjaink. Mentálhigiénés csoportunk szakemberei a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, gyermekelhelyezés, kapcsolattartási problémák esetében, illetve egyéb életvezetési, szociális nehézségek kezelése érdekében nyújtják szolgáltatásaikat, azaz a pszichológusi tanácsadást, a családterápia/családi konzultációt, mediáció/közvetítői eljárást biztosítunk az igénybevevők részére.

Az esetmenedzselés során felmerülő hiányzó ellátás/szolgáltatás továbbra is elsősorban a felnőtt és gyermek pszichiátriai ellátás, a fogyatékos, illetve a pszichés problémákkal küzdő gyermekek számára megfelelő oktatási-nevelési intézmények, és ehhez kapcsolódóan a bentlakásos intézmények lehetőségének biztosítása.

Gyermekvédelmi gondoskodáshoz tartozó esetmenedzseri feladatok

A hatósági intézkedésekkel érintett ügyekkel három esetmenedzser foglalkozik, akik az intézményi munkamegosztás szerint, a védelemben, nevelésben vett gyermekek esetében szociális segítő munkát is végeznek, szerveznek és koordinálnak. A hatósági intézkedésekre, illetve a hatósági eljárások megindítására vonatkozó javaslatot – kivételt képezhet az, amikor a szolgálat súlyos veszélyeztetettséget észlelve közvetlenül tesz javaslatot hatósági intézkedésre a gyámügyi osztály felé - az esetmenedzser teszi meg.

Az esetmenedzserek e mellett további feladatokat is ellátnak, így egyikük a Szülő Klub Babákkal csoport vezetésében vesz részt, a másik esetmenedzser a kapcsolattartási ügyelet koordinálásában tevékenykedik.

A belső munkamegosztás alapján, a probléma feltárását, a veszélyeztetettség mértékének vizsgálatát a szolgálat szakmai egysége végzi. Amennyiben a feltáró munka „eredményeként” hatósági intézkedés szükségessége merül fel, akkor a szolgálat szakmai egysége kezdeményezéssel él a központ szakmai egysége felé. A lehetőségek figyelembe vételével sor kerül esetkonferencia összehívására, melyen részt vesz az esetmenedzser, illetve sok esetben a központ szakmai vezetője is. Az esetkonferencia szervezését és annak moderálását általában a jelzőrendszeri tanácsadó végzi. A szervezéskor nehézséget okoz, a mindenki számára megfelelő időpont kitűzése, illetve a szűkös határidő betartása. A védelemben vételi javaslat a szolgálattól kapott kezdeményezés alapján készül el, a folyamat szoros együttműködést igényel a két szakmai egység között.

Azokban az esetekben, ahol a szolgálat szakmai egységében felmerül a hatósági intézkedés szükségessége, az esetmenedzserek a kezdetektől intenzíven részt vesznek a folyamatban.

A szolgálat kezdeményezését követően az esetmenedzser elkészíti a javaslatot (ld. Gyvt. 40/A. § (2) b) pontja és a NMr. 28. § alapján a gyermek védelembe vételére, megelőző pártfogására, ideiglenes hatályú elhelyezésére, nevelésbe vételére, családba fogadására), amit a gyámügyi osztály részére továbbít. A jogerős döntést követően a kijelölt esetmenedzser végzi a szociális segítő munkát, a gondozási tervben leírtak teljesülésének segítését, illetve megvalósulását.

Amennyiben a hatósági kezdeményezés szabálysértés, bűncselekmény kapcsán merül fel, azaz védelembe vételre, megelőző pártfogásra irányul, rögtön az esetmenedzser tárja fel az esetet és tesz javaslatot. Továbbá javaslatot készít az esetmenedzser ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, illetve annak felülvizsgálatokor, vagy családba fogadás és annak felülvizsgálatának esetében.

Nehézséget jelent a védelembe vételi eljárások elhúzódása. (lsd. gyermekjóléti szolgáltatás részről).

2017-ben az esetek eloszlása a következők szerint alakult: védelembe vett gyerekek száma 17 fő (13 család) volt. Ebből 8 gyermek (6 család) védelembe vételére nem központunk javaslata alapján került sor, hanem illetékesség változás okán kerültünk kapcsolatba velük. Év közben 3 gyermek (2 család) védelembe vétele eredményesség miatt megszűnt. Két gyermek (2 család) esetében az illetékességünk szűnt meg. Egy gyermek esetében nem történt meg a felülvizsgálat, így fordulhatott elő, hogy egyéni gondozási nevelési terv három gyermek esetében készülhetett el.

Az esetmenedzseri munka egy részét a javaslatok készítése, elsősorban a kisebb szabálysértést elkövetők esetében érkező gyámügyi megkeresések teszik ki.

Gyermekek védelembe vételére 15 gyermek esetében (11 család) tettünk javaslatot. Sajnálatos módon az eljárások elhúzódása miatt határozat csupán 3 (2 család) esetben született, ebből egy esetben a gyámügyi osztály nem rendelte el a védelembe vételt. Ez utóbbit központunk megfellebbezte. Így a fentiekben vázolt védelembe vettek összetételének alakulására és elhúzódó eljárásokra tekintettel 3 (2 család) egyéni gondozási nevelési terv (2 új védelembe vételi határozat, egy felülvizsgálat) készítésére volt szükség.

Azokban az esetekben, amikor javasoltuk a védelembe vételt, az okok között családi konfliktusok szerepeltek, melynek következménye a lelki bántalmazás. Előfordult fizikai bántalmazás, szexuális abúzus gyanúja, szenvedélybetegség, fizikai/lelki elhanyagolás, nevelési problémák. A védelembe vettek veszélyeztetettségének okai szintén családi konfliktusok, fizikai bántalmazás, elhanyagoló szülői magatartás (fizikai, érzelmi), szülők életvezetési problémái, magatartási problémák voltak.

50 órát meghaladó igazolatlan hiányzás 3 gyermeket érintett, közülük két esetben megszűnt az illetékességünk.

2017-ben 18 nevelésbe vett gyermek (9 család) tartozott a központ szakmai egységéhez. Ezeknek az eseteknek is részét képezte a szociális segítő tevékenység. Nevelésbe vételre két esetben (2 család) tettünk javaslatot, az egyik esetben időközben illetékességünk megszűnt. A felülvizsgálatokra elkészítettük a gyámügyi osztály által kért javaslatokat 6 esetben (4 család), felülvizsgálati tárgyalásra 3 gyermek (2 család) kaptunk meghívást.

2017-ben ideiglenes hatályú elhelyezett gyermek 11 fő volt (6 család), akik közül 7 gyermek (4 család) esetében központunk tett javaslatot. Az ideiglenes hatályú elhelyezés indoka bántalmazás (fizikai, lelki), elhanyagolás, helytelen életvezetés, szenvedélybetegség volt.

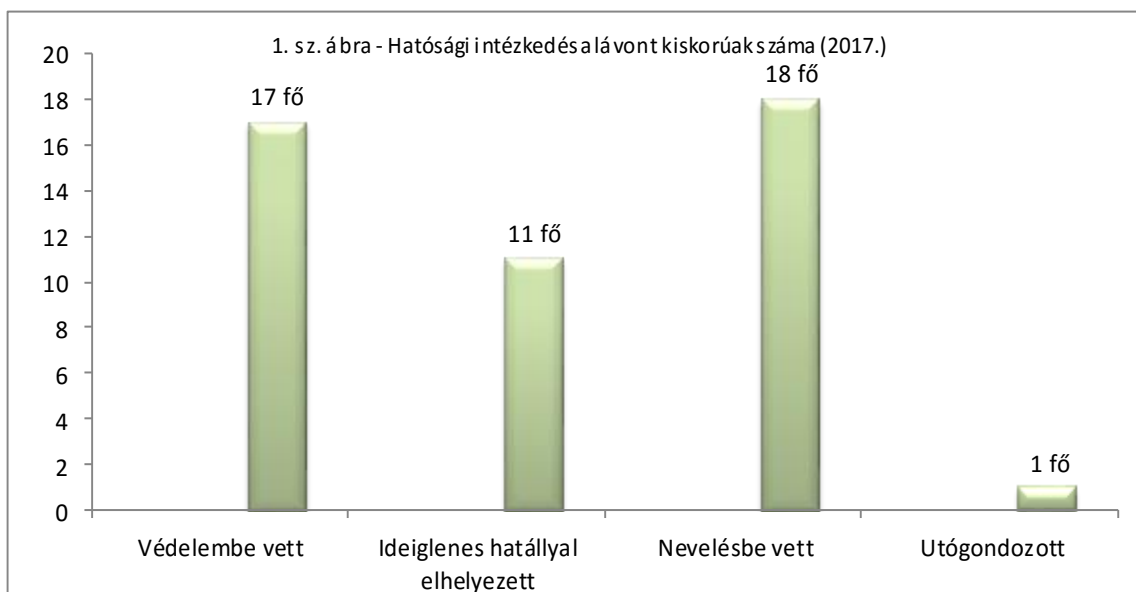
Családba fogadásra egy esetben tettünk javaslatot, esetmenedzseri tevékenységet 10 családba fogadott gyermek esetében végeztünk összesen.

A 1. számú táblázat és az 1. számú ábra a 2017-ben hatósági intézkedés nyomán gondozott kiskorúak számát mutatja.

• 1. sz. táblázat - Hatósági intézkedés nyomán gondozott kiskorúak száma korcsoport szerint (2017.) Nem halmozott adat!						
	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozás, szakellátásból kikerült	Összesen (fő)	Ebből lány
Összes érintett száma (fő)	17	11	18	1	47	24
0-2	1	3	1		5	1
3- 5	1	2	1	1	5	3
6 -13	9	6	11		26	11
14 -17	6		5		11	9
Ebből lány (fő)	11	5	8		24	24

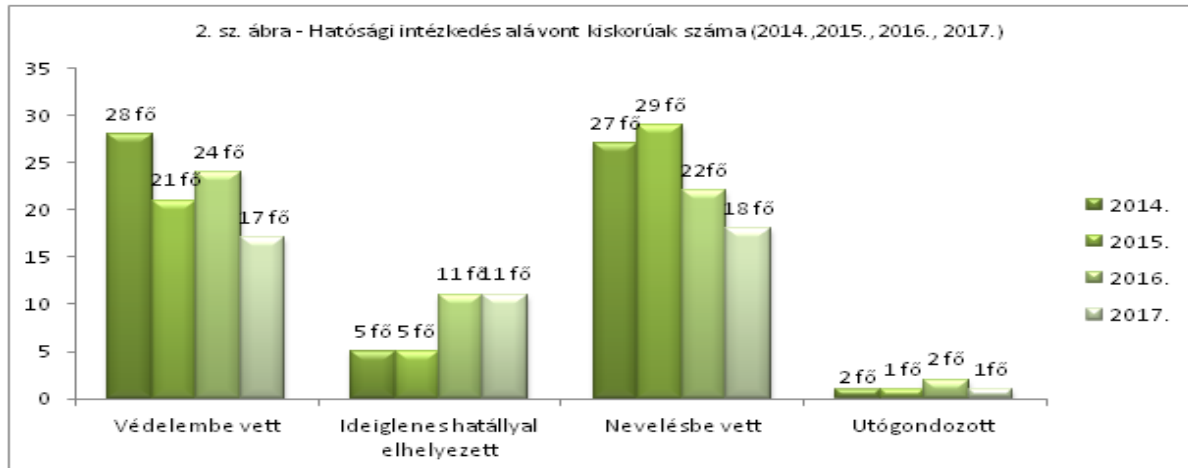
Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ

Hatósági intézkedés nyomán gondozott kiskorúak közül hátrányos helyzetű 11 gyermek, halmozottan hátrányos helyzetű 18 gyermek volt.

Forrás: Család és Gyermekjóléti Központ

A 2. számú ábra négy év összehasonlító adatait mutatja (2014., 2015., 2016., 2017. évek). Az ábrán az látható, hogy a gondozási tevékenység során az eset számokban viszonylagos csökkenés mutatkozott. Azonban, ez nem feltétlenül reális adat a szükséges hatósági intézkedések tekintetében, hiszen 2017-ben több gyermek esetében (ld. fent) tettünk védelembe vételre javaslatot, ahol még nem született gyámhivatali döntés, de a veszélyeztetettség mértéke indokolná a védelembe vételt!

Forrás: Család - és Gyermekjóléti Központ

A központ szakmai egységéhez gyermekbántalmazással, elhanyagolással kapcsolatos esetek is érkeztek (ld. 2. sz. táblázat). Tapasztalataink alapján a gyermek fizikai bántalmazását a szülők, gyermeket gondozó személy indulatkezelési problémái okozzák elsősorban, nem pedig egyértelmű ártó szándék. Annak ellenére, hogy nehezebben beazonosítható, sok esetben fordul elő lelki bántalmazás, mivel a szülők gyakran vonják be csatározásaikba gyermekeiket, illetve próbálják maguk mellé állítani.

Elhanyagolás szintén előfordult, amikor is a szülő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését (pl. egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények). A szülői elhanyagolás megjelenési formái közül egyaránt talákoztunk érzelmi és fizikai elhanyagolással. A gyermekek magatartásában jelentkező tünetek sok esetben az érzelmi elhanyagolás következményei. A gyermekek részéről tapasztalt negatív viselkedési formák olyan tünetek, melyek mindig valamilyen diszfunkcionális működésre utalnak. Tapasztalataink szerint az ilyen esetekben a szülők és a gyermek közötti kapcsolat sérült, a szülő részéről érzelmi elhanyagolás történik. Fizikai elhanyagolással is talákoztunk, ezek a szülők mentális, életvezetési problémáiból adódtak.

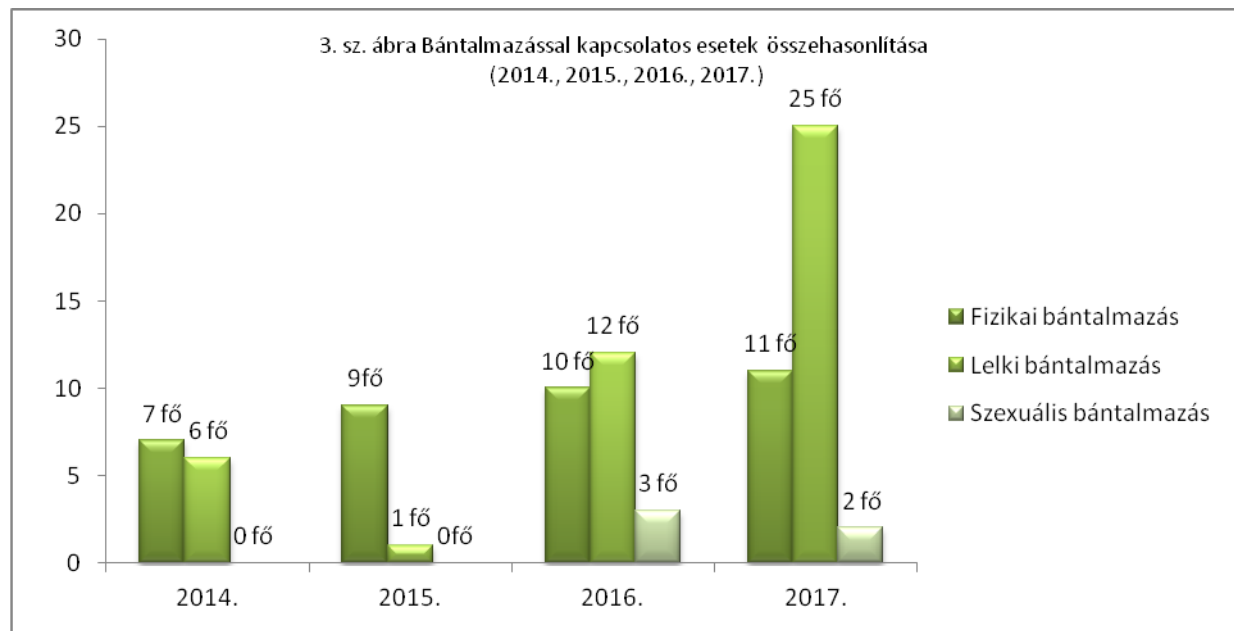
Bántalmazással kapcsolatos jelzések általában a szolgálat szakmai egységéhez érkeznek, ahol a feltáró munkát követően, amennyiben bebizonyosodott a súlyos veszélyeztetés, védelembe vételi javaslat készült.

2. sz. táblázat

A központnál ellátott bántalmazott és elhanyagolt gyermek adatai (2017.)		A bántalmazott kiskorúak száma (fő)			Az elhanyagolt kiskorúak száma (fő)	
		fizikai	lelki	szexuális	fizikai	lelki
Családon belül	szülő által	11	25	2	10	11
	testvér által					
	egyéb rokon, hozzátartozó által					
	összesen (fő)	11	25	2	10	11
	ebből szolgálat továbbította	6	17	1	7	4
	ebből lány (fő)	6	15	1	5	8
Családon kívül	gyermek által					
	felnőtt által			1		
	intézmény munkatársa által					
	összesen (fő)			1		
	ebből leány (fő)					
összesen (fő)						

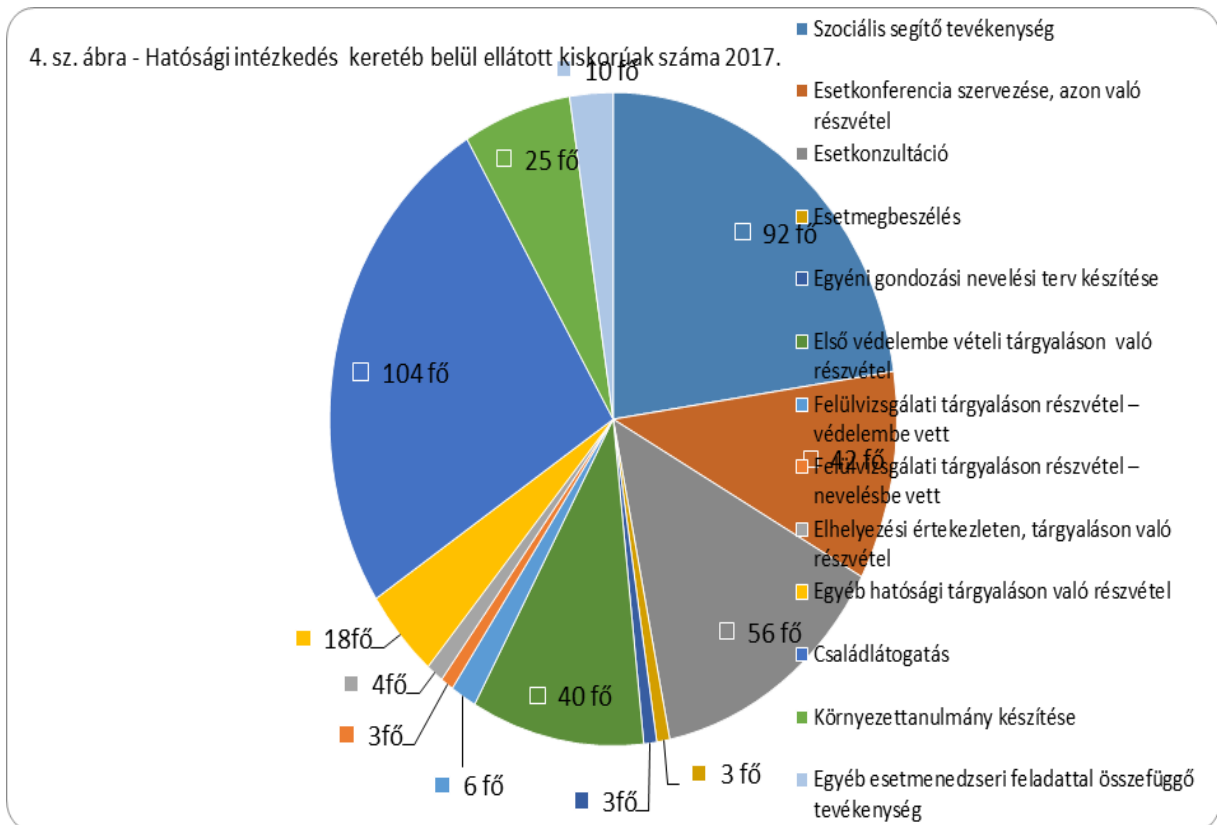
Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ

A **3. számú ábra** a gyermekbántalmazással kapcsolatos esetszámot hasonlítja össze négy év vonatkozásában. Kiemelten emelkedő tendencia a lelki bántalmazás esetében látható. Ennek két oka van: egyrészt nőtt azoknak az eseteknek a száma, ahol a szülők családi konfliktusaikba (pl. válás, gyermekelhelyezés) eszközként használják, bevonják a gyermekeiket, a másik ok, hogy a segítő szakemberek érzékenyebbé váltak ezzel a nehezen feltárható bántalmazás fajtával szemben.

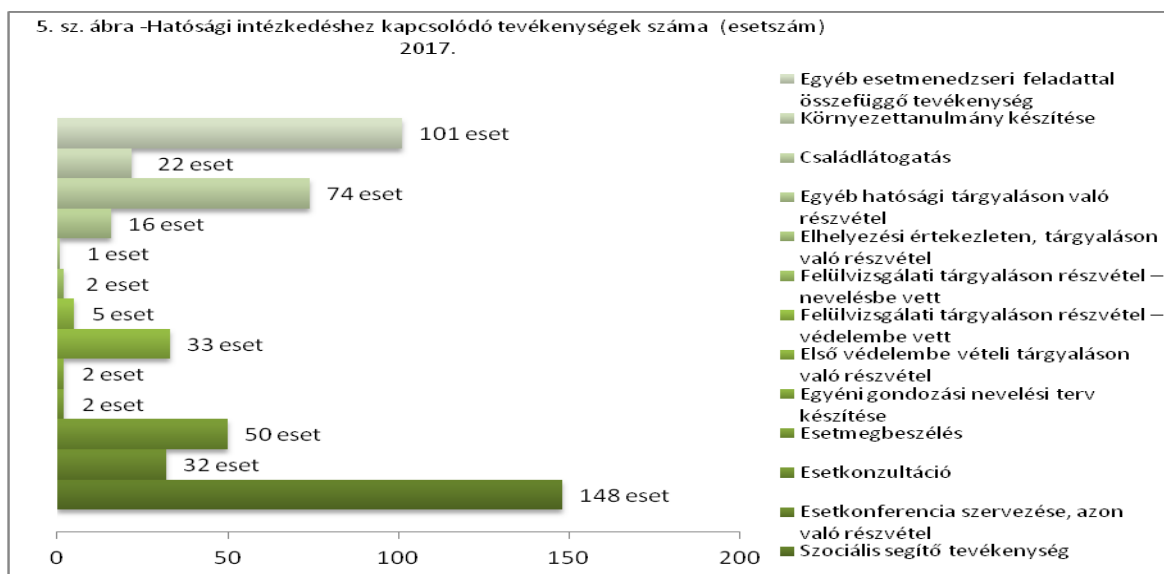
Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ

A **4. számú ábra** – azoknak a kiskorúaknak (javasolt és jogerős) a számát mutatja, akikkel hatósági intézkedéshez kapcsolódó tevékenységet láttak el az esetmenedzserek.

A **4. számú** és **5. számú** ábrán látható, hogy központunk munkamegosztása szerint, a védelembe vett gyermekek esetében a **szociális segítő munkát** az esetmenedzserek nyújtják, mely tevékenység feladataik jelentős hányadát teszik ki.

A javaslatok készítése szintén, elsősorban a szabálysértést elkövetők esetének felderítése, mint **egyéb esetmenedzseri** (5. sz. ábra) tevékenység, ami úgyszintén jelentős mértékű.

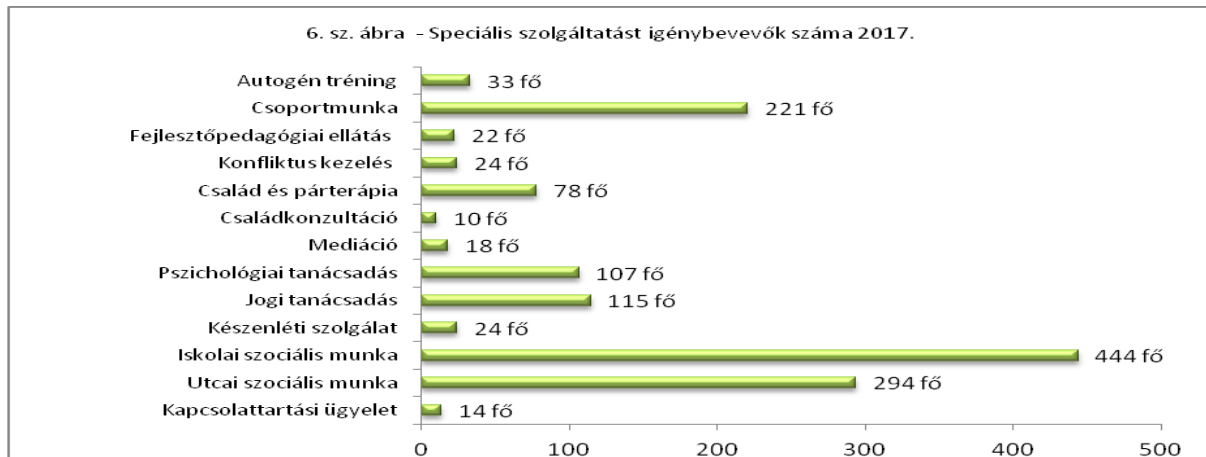

Család- és Gyermekjóléti Központ speciális feladatai

A központ által biztosított speciális szolgáltatásokra folyamatosan magas az igény.

2016-ban 1438 fő részéről történt igénybevétele, 2017-ben 1404 fő számára biztosítottuk szolgáltatásainkat.

A 2017. évi igénybevevői létszám változását az utcai szociális munka során nyújtott szabadidős tevékenységekben részesülő gyermekek számának a csökkenése okozza. Felnőtt az „első generáció”, akik elhagyták az Erő(d)teret. Az új közösség építése megkezdődött.

Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ

Az 6. sz. ábra a központ speciális szolgáltatásait igénybevevők számát mutatja 2017-ben. A speciális szolgáltatások által biztosított segítőtevékenység az alábbiak szerint történt:

- **Kapcsolattartási Ügyelet**

A Kapcsolattartási Ügyeletet az esetek számához, valamint azok súlyosságához igazodva egy, illetve szükség esetén két kolléga koordinálja. Intézményünk a Kapcsolattartási Ügyeletet péntek délután 14.00. és 18.00 óra között, illetve szombaton 09.00. és 13.00 óra között biztosítja. A Kapcsolattartási Ügyeletet a személyi, tárgyi feltételekhez igazodva a határozatot hozó szervvel történő előzetes egyeztetés szerint biztosítjuk.

A jogszabályban foglaltak betartása, illetve a megfelelő szakmai színvonal biztosítása érdekében a Kapcsolattartási Ügyelet igénybevételenek feltétele a Kapcsolattartás Házirendjének (protokoll) és a Kapcsolattartási Ügyelet Intézményi – Keret Megállapodás elfogadása.

2017-ben 8 gyermek (6 család) esetében került központunkhoz a kapcsolattartás szabályozása. Így a kapcsolattartást igénybevevők (gyermek(ek), szülő, nagyszülő) száma 14 fő volt.

Felügyelt kapcsolattartást 5 gyerek esetében rendelt el a hatóság, ebből 3 gyerek nagyszülői, 1 gyerek anyai, 1 gyermek anyai, nevelőapai testvér kapcsolattartást vett igénybe. Az egyik nagyszülői kapcsolattartás egyszer sem valósult meg, mivel a nagyszülő nem jelent meg, annak ellenére, hogy a kapcsolattartás szabályozására éppen a nagyszülő kezdeményezése alapján került sor.

A Kapcsolattartási Ügyeletünk működéséről elmondható, hogy Kapcsolattartás Házirend és a Keret Megállapodás bevezetése óta gördülékenyebben tudjuk az egyébként konfliktusokkal terhelt családi viszonyok mellett is a kapcsolattartást biztosítani.

- **Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat**

A jogszabályoknak megfelelően a készenléti szolgálat megszervezésével állandó elérhetőséget, folyamatos jelenlétet biztosítunk a nyitvatartási időn túl felmerülő krízishelyzetekben. A készenléti telefon az intézmény nyitvatartási idején túl hívható. Krízis esetén azonnali segítség, tanácsadás, vagy tájékoztatás érhető el. Készenléti szolgálatunk elsősorban telefonon történő segítségnyújtást jelent, de a kollégák felkészültek arra is, hogy krízishelyzetben a gyermek fellelhetőségének helyén nyújtsanak segítséget. 2017-ben ilyen eset nem fordult elő. Az ügyeletet biztosítók heti váltásban látják el a készenléti ügyeletet, ez csütörtöki átadást – átvételt jelent. A készenléti szolgálat hívásairól feljegyzés készül, illetve a hétfőnként megtartott közös teamen megbeszélésre kerül. A készenléti telefon száma közismert, honlapunkon, szórólapokon szerepel.

A készenléti telefon hívható hétfőtől – péntekig este 18.00. órától reggel 08.00 óráig. Hétfőnként péntek 14.00. órától hétfő 08.00. óráig. Az ügyeletesek minden hozzánk forduló ügyfélnek segítséget nyújtanak. Előfordul, hogy nem az illetékességi területünkről érkezik a segítségkérés, de természetesen ezekben az esetekben is meghallgatjuk a kliens problémáját és tájékoztatást nyújtunk számára. Elsősorban válási kérdésekkel, családi konfliktussal, gyermekláthatási/kapcsolattartási problémákkal kapcsolatban érkeznek a hívások.

2017-ban 24 alkalommal hívták a készenléti telefon számát és kértek segítséget, az előzőekben vázolt kérdéskörökben.

- **Mentálhigiénés csoport**

A csoport munkájában három pszichológus, két családterapeuta, egy mentálhigiénés tanácsadó vesz részt. A pszichológusok közül egyikük kizárólag gyermekkorúakkal (szülő konzultációval), míg a másik szakember csak felnőttekkel, illetve egy kolléga minden korosztállyal foglalkozik. A csoporton belül két családterapeuta pár dolgozik, (pszichológus/mentálhigiénés tanácsadó, egy családterapeuta pár), akik családkonzultációt/családterápiát tartanak. Két pszichológus és két családterapeuta megbízásos jogviszonnyal látja el a feladatokat, egy pszichológus és a mentálhigiénés tanácsadó dolgozik főállású munkaviszonyban.

2017-ben is volt igény a pár-és családkonzultációra, valamint a pszichológiai tanácsadásra. Legtöbb esetben önkéntes igénybevevőkről volt szó.

A mentálhigiénés csoport célja a mentális problémákkal küzdők pszichológiai megsegítése, az életvezetési, szociális nehézségek, krízisek kezelése, pszichológiai tanácsadás, családterápia/családi konzultáció segítségével. Feladatunknak tekintjük a családi konfliktusok megoldásának elősegítését, a nehéz élethelyzetek feldolgozásának segítését, különösen a válás, családi konfliktusok, gyermekelhelyezés, kapcsolattartási problémák esetében.

Az előző évben nagy hangsúlyt kapott a szolgáltatásaink bemutatása, népszerűsítése, hirdetése, illetve a szakmaközi kapcsolatok javítása. Valószínűleg ennek a munkának köszönhetően az idei évben megnőtt az érdeklődés a mentálhigiénés szolgáltatások iránt. A munka eredményességét az is mutatja, hogy a legtöbb önkéntesen jelentkező egyén, pár és család a kerületi szakdolgozók javaslatára, a „Budai Polgárban” feladott hirdetésre, vagy az intézményekben kihelyezett szórólapok hatására kereste fel intézményünket, és igényelte a szolgáltatást.

Az év elején a pszichológiai tanácsadásra kevesebben jelentkeztek, mint az előző év ezen időszakában, feltehetőleg az autogén tréning, illetve a gyerekpszichológus felé terelődött sok ügyfél. Az év második felében azonban – szeptembertől - valószínűleg az óvodai-iskolai szociális munkások tevékenységének köszönhetően, ismét megnövekedett az óvodákból, iskolákból a pszichológiai tanácsadásra jelentkező önkéntesek száma. Természetesen továbbra

is számos kliens az intézmény dolgozói delegáltak, akik az időpont adás során előnyt élveztek az önkéntesekkel szemben.

A szülő/gyerekkonzultációt és pszichológiai tanácsadást kérők válási krízis, gyermeknevelési kérdések, különféle traumák, életvezetési probléma/elakadás okán vették igénybe a szolgáltatásokat.

A jelzőrendszeri tagokkal való kapcsolat építésnek, valamint az óvodai-iskolai szociális munkások tevékenységének köszönhetően, az idén is a legtöbb esetben önkéntesen kisgyermekes anyák jelentkeztek tanácsadásra, akik főleg gyermeknevelési kérdésekben és párkapcsolati elakadásokban, hangulatingadozás, nevelési elvek szinkronizálásának kérdésében kértek segítséget.

2017-ben új problémátípusként jelentkezett a meddőség/gyermektelenség a kapcsolatban, valamint a férfiak életközépi válságának kezelése.

A szolgálat munkatársai által küldött igénybevevők, elsősorban válási krízisben és kapcsolattartási problémákban kértek segítséget.

Továbbra is nehézséget jelent, ha pszichiátriai betegség van a családban, ezekben az esetekben a munkatársak próbálják megfelelő szakemberhez irányítani az érintett személyt, de a belátási képesség hiánya miatt ez akadályokba ütközik.

Pszichológiai tanácsadást 2017-ben 107 fő vette igénybe. Így 54 felnőtt és 53 gyermek/szülő igénybevevő részesült a szolgáltatásban. A gyermek pszichológiai tanácsadásban részesülők közül 37 eset a szolgálat/központ delegálása útján érkezett. A felnőtt pszichológiai ellátottak közül 36 igénybevevő a szolgálat/központ ajánlására kapott ellátást.

A családterápiát/családkonzultációt igénybevevők következő problémák miatt kértek segítséget: kisgyermekes családok jelentkeztek gyermeknevelési- és párkapcsolati problémával, a gyerekek születése kapcsán fellépő normatív krízis, illetve a mozaik családdal járó kihívások, kapcsolattartási nehézségek, elmélyült családi konfliktusok, a rossz szülő-gyerek kapcsolat miatt. Összességében a családkonzultáció 10 főt, családterápia 78 fő igénybevevőt érintett.

A tanácsadók az intézményünk saját dolgozói részére is tartanak tréningeket.

Az iskolák szintén növekvő érdeklődést mutattak, főleg az év második felében a tanári tréningek, illetve az osztályok számára tervezett szociális készségfejlesztő csoportok iránt. Ez a fokozott érdeklődés szintén az óvodai-iskolai szociális munkások tevékenységének tulajdonítható, ami jelzi az intézmények között javuló együttműködést. Így az iskolák számára a preventív segítségnyújtási formák tovább folytatódtak, ilyen a több osztályban elindított iskolai közösségfejlesztés. Ezekben az esetekben a cél az osztályközösségek kohéziójának javítása, a tolerancia, összetartás erősítése, egymás elfogadásának fejlesztése.

2017 szeptemberétől 7 iskola jelentkezett be valamelyik tréningre (Baár-Madas Református Gimnázium, Remetekertvárosi Általános Iskola, Budenz József Általános Iskola és Gimnázium, Pitypang Utcai Általános Iskola, Móricz Zsigmond Gimnázium, Törökvész Úti Általános Iskola, Csík Ferenc Általános Iskola és Gimnázium).

Iskolai közösség építő foglalkozások sikeresek voltak, összesen 13 alkalommal került erre sor, így a Baár -Madas Református Gimnáziumban két csoportfoglalkozást tartottak, ami a 7. és 8. osztályosokat érintette. A Remetekertvárosi Általános iskolában 9 alkalommal volt foglalkozás, gyerekeknek, pedagógusoknak egyaránt. A Csík Ferenc Általános Iskolában élménypedagógiai foglalkozást, a Móricz Zsigmond Gimnáziumban csapatépítést tartottak a pedagógusok részére.

- **Mediáció**

A mediáció iránt továbbra is elsősorban olyan családok érdeklődnek, akik kapcsolattartás, vagy gyermek nevelésének, gondozásának, vagy válás kérdésében nem tudnak megegyezni. Sok esetben csak az egyik fél mutatott hajlandóságot, valódi motivációt a másik fél nem kívánta igénybe venni a szolgáltatást. Így végül sokszor csak az érdeklődésig, a többszöri időpont egyeztetésig jutott el a folyamat és nem jött létre a mediáció.

2017-ben 18 igénybevevővel ültek le a kollégák, ebből 3 befejezett, azaz megállapodással végződő mediáció zajlott, továbbá négy esetben a mediáció nem végződött egyezséggel. Két esetben csupán az előkészítő beszélgetésig jutottak el.

- **Utcai szociális munka**

A Erő(d)tér helyiségeit kihasználva a szabadidős/prevenációs programokon kívül, szakmaközi megbeszélések, esetkonferenciák megrendezésére is használja központunk szakmai egysége. E mellett itt kap teret a családterápia, a pszichológiai/mentálhigiénés tanácsadás is.

Az Erő(d)térben végzett szabadidős tevékenység célja a hatékony prevenció biztosítása. E cél érdekében folyik a különböző programok, szabadidős tevékenységek szervezése és lebonyolítása. 2017 második felétől 2 ½ kolléga végezte ezt a feladatot, azonban az iskolai szociális munka hatékony végzéséhez szükséges többlet erőforrás biztosítása érdekében a fél státuszt áttettük ez utóbbi feladat ellátásához.

A kollégák igyekeznek az Erő(d)tér programjait minél vonzóbbá tenni az odalátogató gyerekek számára, így minél több gyereket elérni. Az a gyermek közösség, akik az indulás után szerveződtek és igazi csapattá váltak mára megerősödve, célokkal felvértezve „kirepültek”. Középiszokolásként több feladattal, elfoglaltsággal rendelkeznek, így ők már csak alkalmanként keresik fel az Erő(d)teret.

A korosztály is megváltozott, jelenleg 8-13 éves korú gyerekek látogatják az Erő(d)teret, elsősorban tanulási célból. A gyerek életkora miatt a hétvégi programokon szülőket is szívesen látják. Az új gyerekek egy része a Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium ajánlásával érkezett különböző tanulássegítő foglalkozásra, több gyermeket a családsegítő szakemberek delegáltak. Év végén már kirajzolódott az új közösség.

Az utcai szociális munkát végző kollégák ezt a közösségépítő tevékenységet tovább folytatják, hogy ismét kialakulhasson egy olyan közösség, akik egymást támogatják, az újonnan csatlakozókat befogadják.

Természetesen most is vannak olyan gyerekek, akik napi szinten, állandó jelleggel látogatják az Erő(d)teret és a nyári táborokban is szívesen vesznek részt. Ez a gyakorlatban 51 gyermeket jelentett, akik rendszeres résztvevői a különböző programoknak.

Új gyermekek bevonása érdekében 2017 második felétől a felderítő tevékenység intenzívebbé vált. A korábbi gyakorlathoz képest több alkalommal hosszabb időtartamban, próbálják felkutatni a csellengő, bandázó gyermekeket a szociális munkások. Az utcai felderítő munka a kerület újra-térképezésével kezdődött.

Tapasztalataink szerint az esti órákban több helyen is van csoportosulás a kerületben a Mansfeld Péter parkban, a Bibó István parkban, a Vérhalom téren is. Nem minden esetben történt találkozás a fiatalokkal, de nyomaikat (pl. energia italos dobozok, cigaretta csikkek, graffitik) megtalálták.

A hűvösvölgyi végállomáson és a Széll Kálmán téren minden időpontban találkoztak fiatalokkal, mostanáig a megfigyelési fázisig jutottak el, a következő fázis az óvatos ismerkedés, szolgáltatásaink ajánlása következik. Eddig kapcsolatfelvételt a Papkertben kosárlabdázó srácokkal került sor. A Mammut Bevásárló Központban főleg változó csoportok mozognak, a gyerekek 1-2 órát töltenek itt iskola után.

Az utcai felderítő munka csütörtökönként, illetve a többi munkanapon 10 – 14 óra között folyik.

Az utcai szociális munkások rálátással rendelkeznek az Erő(d)térbe járó gyerekek helyzetére. A gyerekek mindennapi életéről, esetleg jelentkező problémáikról folyamatosan kapnak információt sok esetben maguktól az érintettektől. Probléma esetén a gyerekek szívesen fordulnak a kollégákhoz, valamint az érintett gyermekek szülei is segítséget kérnek nevelési, illetve egyéb problémáik megoldásához. Amennyiben olyan esettel találkoznak a munkatársak, ahol ez szükséges, jelzéssel élnek a családsegítő/esetmenedzser felé. Ez azt jelenti, hogy a gyerekek és családok problémáinak megoldásában az utcai szociális munkát végzők szoros együttműködésben tevékenykedtek az iskolai szociális munkással, a pszichológusokkal, tanácsadókkal, családsegítő és esetmenedzserekkel.

Szülővel történő konzultáció 25 szülővel 55 esetben történt, ilyenkor segítő beszélgetéssel mozdítják elő az észlelt nehézség megoldását.

Az Erő(d)térben lehetőséget biztosítunk a közösségi szolgálat teljesítésére. 2017-ben 62 (444 órában) tanuló teljesítette a közösségi szolgálatot. A közösségi szolgálatot teljesítők és a szakmai gyakorlatukat teljesítő egyetemi hallgatók (4 fő) a korrepetálásban, gyermekkísérésben, ifjúsági animátorként vettek részt a munkában. Hat önkéntes segítő is tevékenykedett, ők a korrepetálásban segítettek.

2017-ben heti rendszerességgel korrepetálást és egyéb tanulással kapcsolatos segítséget 22 gyerek (heti 2x2 óra) számára nyújtottak. A korrepetálások eredményeként javulás történt a gyerekek tanulmányaiban, illetve sikerült felzárkózniuk, ezen kívül a pályorientációban is segítjük a gyerekeket. Pótvizsgára felkészítés 5 gyermeket érintett, akik sikeresen levizsgáztak.

Az Erő(d)tér kínálatát külső szabadidős programok is színesítették, illetve a mára hagyományosnak mondható táborok lebonyolítására is sor került, melyek az Önkormányzat 2017. évi költségvetéséből „Egyéb működési célú támogatások államháztartáson belülről” oszlopban jóváhagyott előirányzat terhére nyújtott támogatás segítségével jöhettek létre.

A szabadidős programokról szóló beszámoló a 8.5. pontban olvasható.

Az Erődtér szolgáltatásai, preventív tevékenysége során 294 igénybevevőt ért el, ebből állandó jelleggel, rendszeresen 51 gyerek vette igénybe az Erő(d)tér adta lehetőségeket.

Az iskolai szociális munkások az esetmenedzserekkel, családsegítőkkal rendszeresen konzultálnak az Erő(d)térbe látogató gyerekek ügyeiben, továbbá az érintett gyerekek esetében szoros szakmai kapcsolatot tartanak fent például a Tapolcsányi Kollégium nevelőivel, pszichológusával, illetve a gyermekek iskoláival (fejlesztőpedagógusok, pszichológus, igazgatóhelyettes, osztályfőnök, szaktanárok).

Egyéb szakmai kapcsolatok terén az elmúlt évekhez hasonlóan jól működő együttműködés alakult ki a XII. kerületi TÉR NEKED Ifjúsági Klubbal és a Tisztás Községi Hellyel, valamint a Színes Községi Tér Szociális Szövetkezet munkatársaival.

- **Kórházi szociális munka**

Jelenleg a kórházi szociális munka koordinálását az észlelő-és jelzőrendszeri felelős látja el.

Az ellátási területünket ellátó, de nem a kerületben működő kórházakban kórházi szociális munkások dolgoznak, amennyiben az illetékeségi körünkbe tartozó családnál/gyermeknél észlelnék gyermekvédelmi problémát, jelzést küldenek részünkre. A jelzést követően minden esetben megtörténik a kapcsolatfelvétel az érintett családdal, illetve visszajelzés a kórházi szociális munkásnak vagy a védőnőnek. Amennyiben szociális segítő tevékenységre van szükség, az eset átadásra kerül a szolgálat szakmai egységének.

- **Iskolai szociális munka - „Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás”**

2016 januárjától új struktúrában a korábbi évektől eltérő módon folytattuk az iskolai szociális munkát. A 2017. év tapasztalatai azt mutatják, hogy a társszakmák képviselői (iskola pszichológusok, iskolai védőnők, fejlesztő pedagógusok) nyitottak, érdeklődőek, kooperatívak.

15 állami fenntartású oktatási intézmény, 10 alapítványi, 12 óvoda, 6 bölcsőde és 2 kollégium tartozik a szociális munkásokhoz.

2017. első félévét követően, 2 ½ iskolai szociális munkás végezte ezt a feladatot, majd a feladat nagyságát látva 3 teljes státusz biztosítására került sor.

A nyár folyamán megtörtént az intézmények arányos elosztása is a szakemberek között, figyelembe véve a bejárhatóságot is. A jelenlegi létszám mellett is jelentős szervezési, logisztikai feladatot jelentett egy-egy találkozó, szakmaközi megbeszélés/esetmegbeszélés/esetkonzultáció lebonyolítása, illetve az, hogy az iskolai szociális munkások rendszeresen minden intézménybe eljussanak. 2017 őszére sikerült az intézményekkel kialakítani egyfajta ügyeleti/látogatási rendet.

Az oktatási intézményekbe kéthetente, óvodákba, bölcsődékbe havi rendszerességgel mennek ki a szakemberek.

Az alapítványi fenntartású intézményekkel elsősorban az év közben megrendezésre kerülő szakmaközi megbeszéléseken történik a közös munka, de a kapacitások függvényében itt is megkezdődött az intézmények felkeresése. Természetesen, probléma esetén, egyeztetést követően minden megkeresésének eleget teszünk, eddig 11 olyan szakmaközi megbeszélésre került sor, ahol iskolai szociális munkás is részt vett.

2017. május 17-én és október 25-én szakmaközi megbeszélés keretében (tankerület, iskolák, kollégiumok) egyeztetés történt a résztvevők között a további együttműködésről.

Elkészült és továbbításra került egy igényfelmérő kérdőív az intézmények részére. Az igényfelmérő kérdőív annak érdekében készült, hogy legyen információnk az iskolák működéséről, a tanulók oktatási-nevelési helyzetéről. További célunk volt, hogy szeptembertől az intézményekkel specifikusan is tudjunk együttműködést kialakítani. A kérdőív iskolákhoz történő eljuttatása a Közép-budai Tankerületi Központon keresztül történt. Az előkészítő időszakban az iskolai szociális munkások folyamatosan egyeztettek az iskolai szociális munka kereteiről, tartalmáról, a közös szakmai elvekről, majd így került kidolgozásra az „Együttműködési megállapodás” tervezet, illetve mellékletként elkészült egy szakmai segédlet, ami a közös fogalomhasználatot, a beavatkozás szintjeinek ismertetését, és a törvényi szabályozást tartalmazza.

Az elkészült „Együttműködési megállapodást” a tankerület vezetője, valamint az iskolák vezetői aláírásukkal vették tudomásul.

Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás jelenleg az intézményekben való rendszeres ügyelet tartásában, tantestületi értekezleteken, esetmegbeszéléseken, esetkonzultációkon, szakmaközi megbeszéléseken való részvételben, konzultációkban, team megbeszélésekben, szakmai műhelyek tartásában, a gyermekek óvodai és iskolai életét érintő kérdésekben történő segítségnyújtásban, a gyermekek veszélyeztetettségének kiszűrésében, a jelzések fogadásban nyilvánul meg.

A három óvodai – iskolai szociális munkás 2017-ben végzett tevékenysége során 444 gyermeket ért el.

- **Jogi tanácsadás**

A kerületben élő lakosok számára a jogi tanácsadás ingyenesen elérhető, megbízásos jogviszony keretében a szolgáltatást két jogász biztosítja. A jogi tanácsadás heti négy – négy órában előjegyzés útján érhető el. A szolgáltatást nyújtó ügyvédek között az esetek specializáció szerint oszlanak el, így szerdánként a munkajogi, gazdasági, tulajdoni ügyekben, péntekenként családjogi kérdésekkel (válási, gyermek-elhelyezési és kapcsolattartási problémák) kapcsolatban kérhető a segítségnyújtás.

2017-ben 115 igénybevevő kért jogi tanácsadást.

- **Korrepetálás – fejlesztőpedagógiai ellátás**

A fejlesztő pedagógus (megbízási szerződéssel) korrepetálási/fejlesztési lehetőséget nyújt a segítségre szoruló gyermekek számára. A fejlesztőpedagógus felvételi előkészítést, a tanulásban elmaradt gyermekeknek felzárkóztatását/korrepetálását, illetve a nyári időszakban pedig pótvizsgára való felkészülést biztosít.

Fejlesztés/korrepetálás/felkészítés összesen 22 gyermek esetében történt. Három gyermek „ovi-suli” iskola felkészítő foglalkozásra járt, januártól júniusig heti rendszerességgel. Intenzív felvételi előkészítésben 5 gyermek részesült, korrepetálás pedig 14 gyermeket érintett, ez 5 gyermek esetében a nyári szünetben is tartott.

- **Csoportmunka**

Szülő Klub Babákkal (Mamakukk) 4 éve, 2013 májusától működik. A klub prevenciósszerű jelleggel a II. kerületi Család- és Gyermekjóléti Központ szervezésében a Marczibányi Téri Művelődési Központban, kéthetente érhető el.

A klub kisgyermekes szülőknek kínál beszélgetős, illetve ismeretterjesztő programot. Közismert, hogy a gyermekükkel otthon maradt szülők, akik kiszakadtak a munka világából és társas kapcsolataik beszűkültek, sok esetben magukra maradnak kétségeikkel, problémáikkal. A klub számukra kíván lehetőséget biztosítani arra, hogy felnőtt társas kapcsolataik bővíthessenek, nevelési, gondozási kérdésekben segítséget kaphassanak.

A klubot mindig ketten vezetik. A csoportvezetők a felmerülő kérdések megoldásához segítséget nyújtanak, a rendelkezésünkre álló információkat megosztják.

A szülők által fontosnak tartott témák megbeszéléséhez sok esetben hívnak vendég előadókat, szakembereket. A szülők tehermentesítése érdekében a klubfoglalkozásokon napközbeni gyermekfelügyelőt biztosítunk.

A csoport 2017-ben 21 fő felnőttel és 28 gyermekkel működött, átlagosan 7-8 anya, 10 gyerekkel vett részt egy - egy alkalmon.

A csoport az ismert közösségi oldalon is elérhető a tagok számára, ahol a csoportfoglalkozások közötti időben is tartják egymással a klubtagok a kapcsolatot, illetve információkat, programokat osztanak meg egymással.

A központ szakmai egységében a speciális szolgáltatások nyújtása és a hatósági intézkedéssel érintett esetekhez kapcsolódó munka folyik. A speciális szolgáltatások tekintetében az igénybevevők számában lényeges változás nem történt, azaz az elmúlt évekhez hasonló a segítségkérők száma, ugyanez mondható el a hatósági intézkedést igénylő esetek tekintetében is.

Előrelépést jelent, hogy az óvoda és iskolai szociális segítség feladatának ellátására lehetőségünk volt felkészülni, illetve a munkát folytatni a 2018. ősszén várható jogszabályváltozásokra tekintettel.

A hatósági intézkedés nyomán végzett esetmenedzseri munkát nehezíti az érintettek együttműködésének hiánya. Azok a családok, akiknél a gyermek veszélyeztettségének okán védelembe vételre kerül sor, nem érzik magukra nézve kötelezőnek a hatóság döntését. Általában magas társadalmi státuszú családokról van szó, akik elfoglaltak, erős érdekérvényesítő képességgel rendelkeznek, így általában elkerülő magatartást tanúsítanak, nem érznek motivációt az együttműködésre. Tovább nehezíti az együttműködést az eljárások elhúzódása, ami hiteltelenné teszi a segítő szakember munkáját.

3.2. Gyermek napközbeni ellátása

Gyvt. 41. § (1) „A gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük – ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is –, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő, törvényes képviselő munkarendjéhez igazodik. A gyermekek napközbeni ellátásának igénybevételére jogosult az átmeneti gondozásban és az otthon nyújtó ellátásban részesülő gyermek is.”

3.2.2. Bölcsődei ellátás³

Gyvt. 42. § (1) „A bölcsődei ellátás keretében – ha e törvény kivételt nem tesz – a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani.

(2) Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde.

(3) Bölcsődei ellátás keretében a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelése és gondozása is végezhető.

(4) A bölcsődei ellátás keretében az (1) bekezdés szerinti ellátáson túl – szolgáltatásként – speciális tanácsadás, időszakos gyermekfelügyelet, gyermekhotel működtetése vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatás is biztosítható. Ezeket a szolgáltatásokat a gyermek hatodik életévének betöltéséig lehet igénybe venni.

(5) A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart.”

43. §

(3) „A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni

a) – ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll –

aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,

ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,

ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és

b) a védelembe vett gyermeket.

(4) A bölcsőde nyári nyitvatartási rendjét a fenntartó hagyja jóvá. A fenntartó a bölcsődei szünet idejére a szülő, törvényes képviselő kérésére gondoskodik a gyermek intézményi gondozásának, nevelésének megszervezéséről.”

³ Egyesített Bölcsőde beszámolója alapján

41. §

(1) „A bölcsődei ellátás esetében a bölcsődei gondozásért a fenntartó – a mindenkori költségvetési rendeletében - a (2) bekezdésben foglaltak figyelembe vételével külön intézményi térítési díjat állapít meg.

(2) Az intézményi térítési díj (gondozási díj) - az élelmezés nyersanyagkötségével csökkentett szolgáltatási önköltség és a normatív állami hozzájárulás különbözete. Az élelmezés nyersanyagkötségének meghatározásakor az általános forgalmi adóval növelt összeget kell figyelembe venni.

(3) A bölcsődei gondozás esetében térítési díj-mentesség illeti meg

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő,
- a tartósan beteg és fogyatékos,
- a három vagy többgyermekes család gyermekét

(8) A kötelezett által fizetendő gondozási térítési díj megállapításához jövedelemigazolást kell benyújtani.

A kötelezett vállalhatja a mindenkori intézményi térítési díjjal azonos személyi térítési díj megfizetését, vagy a mindenkori intézményi térítési díj és a számára megállapítható személyi térítési díj különbözet egy részének a megfizetését, melyet írásban kell előterjesztenie.

(9) A bölcsődei gondozás személyi térítési díját – a (10) bekezdésben foglalt kivétellel – teljes hónapra kell fizetni, abban az esetben is, ha a gyermek az ellátást a hónap nem minden napján veszi igénybe.

(10) A nyári nyitvatartási rend időtartama alatt a bölcsődei gondozás személyi térítési díja megegyezik az igénybe vett ellátási nap és az egy napra jutó gondozási díj szorzatával.

(11) Ha a térítési díj fizetésére kötelezett a térítési díj összegét vitatja, illetve annak csökkentését vagy elengedését kéri, a térítési díj megállapításáról szóló értesítés kézhezvételétől számított 8 napon belül a hatáskörrel rendelkező bizottsághoz fordulhat.

(12) Az (1)-(11) bekezdés hatálya kiterjed a Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Egyesített Bölcsődékben gondozott gyermekekre.

51. §

(1) Ha a bölcsőde alapfeladatát nem veszélyezteti, térítési díj ellenében külön szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyeletet működtethet.

(2) Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a gyermek számára a szülő által igényelt alkalommal és időtartamban bölcsődei ellátás nyújtható az e célra létrehozott játszócsoportban, vagy a normál bölcsődei csoport üres férőhelyein.

(3) A (1) bekezdésben foglalt szolgáltatási díj a mindenkori önköltségi árat és a napszakhoz kapcsolódó étkezési díjat foglalja magába. A fizetendő díjat a 4. mellékletben foglaltak alapján az intézményvezető állapítja meg.”

• A bölcsődei ellátás igénybevétele, és az ezzel összefüggő tapasztalatok, adatok

A bölcsőde feladatát a „Bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai” című módszertani levélben megfogalmazottak szerint végzi.

Az intézmények jól felszereltek, ízlésesen berendezett szobákkal, az életkornak megfelelő játékokkal rendelkeznek.

Az Egyesített Bölcsőde 6 tagintézményében 390 alapellátási és 54 szolgáltatási férőhelyen nyújt a családok számára napközbeni ellátást.

A bölcsődébe jelentkezők száma ebben a gondozási évben is meghaladta a felvehetők számát.

Alapellátási egységekbe a 2017-18-as nevelési-gondozási évre 340 fő jelentkezett, 251 fő gyermeket tudtunk felvenni az óvodába menő gyermekek megüresedő férőhelyeire. Sajnos 89 kisgyermek számára nem volt férőhely, így ők várólistára kerültek.

A Gyvt. 43.§ (3) értelmében a bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni

„a) - ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll -

aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,

ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,

ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és

b) a védelembe vett gyermeket.”

A felügyeleti csoportok megüresedett 34 férőhelyére is túljelentkezés volt (86 fő), viszont közülük többen másik bölcsődék alapellátási csoportjába bekerült, így szerencsére itt végül csak 19 kisgyermeknek nem maradt hely.

E szolgáltatási forma is igen népszerű a családok körében, szívesen hozzák csemetéiket részidős munkájuk vagy elfoglaltságuk idejére e csoportokba.

A jelentkezések azóta is folyamatosan érkeznek, sok család év közben kap munkalehetőséget, amit bölcsődei férőhely híján nem tud elfogadni.

Szükséges volna még legalább 40-50 bölcsődei férőhelybővítés, 2016-tól már fél éves koruktól felvehető a gyermekek, ami tovább növelte a jelentkezők számát.

Kerületünkben a bölcsődei ellátásért a gyermek törvényes képviselőjének személyi térítési díjat kell fizetnie, mely két részből tevődik össze, a gondozási és az étkezési díjból. A térítési díj mértékét a fenntartó rendeletben szabályozza, a térítési díj megfizetéséhez a rászoruló családok a rendelet szerinti kedvezményeket vehetik igénybe.

Két tagintézményben **gyermekfelügyeleti csoport működik a Törökméz Bölcsődében pedig játszócsoport** is, hiszen azoknak a családoknak is lehetőséget kell nyújtani, akik a hét csak bizonyos napjain szeretnék gyermekeiket közösséghez szoktatni, játszócsoportokban pedig a szülők jelenlétében ismerkedhetnek a kicsik a közösségi élet szabályaival és együtt játszhatnak a bölcsőde által biztosított kedvező körülmények között.

A szolgáltatások iránt nagy az érdeklődés, de sajnos, a gyermekfelügyeleti csoportokba sem tud mindenki bekerülni.

A 2017-es évben a Budagyöngye és a Törökméz Bölcsőde gyermekfelügyeleti csoportjába összesen 88 fő járt. A Törökméz Bölcsőde játszócsoportba 56 család jelent meg.

Budagyöngye felügyeleti csoport 2017					Törökméz felügyeleti csoport 2017				
Hónapok	Budagyöngye				Hónapok	Törökméz			
	férőhely	beírt gyermek	kihasználtság	feltöltöttség		férőhely	beírt gyermek	kihasználtság	feltöltöttség
2017.január	40	27	33,13	42,27	2017.január	14	19	60,55	83,44
2017. február	40	30	33,06	49,25	2017. február	14	22	71,60	89,46
2017.március	40	30	38,29	52,04	2017.március	14	22	73,53	83,11
2017.április	40	30	44,41	50,00	2017.április	14	21	67,20	82,30
2017.május	40	30	45,45	53,40	2017.május	14	21	79,91	85,06
2017.június	40	30	42,38	52,70	2017.június	14	21	72,72	87,98
2017.július	40	28	30,00	0,47	2017.július	14	14	32,73	70,23
2017. augusztus	40				2017. augusztus	14	16	48,60	71,12
2017. szeptember	40	18	21,42	20,35	2017. szeptember	14	15	44,89	55,61
2017. október	40	25	38,5	44,04	2017. október	14	19	59,30	74,60
2017.november	40	25	41,84	46,6	2017.november	14	20	65,47	76,87
2017. december	40	29	39,91	50,5	2017. december	14	20	67,38	82,14
Összesen:	40	302	37,13	41,97	Összesen	14	230	61,99	78,49

Forrás: Egyesített Bölcsőde

Szerencsésnek mondható, hogy már mind a 6 tagintézményben kialakításra került sószoza, ahol a gyermekek prevenciós jelleggel rendszeresen járhatnak. A száraz sószobák előnye, hogy a só jótékonyan hat az immunrendszerre, segít megelőzni az akut megbetegedéseket és csökkenti az allergia okozta légzőszervi panaszokat.

Az alapellátás keretén belül mindegyik bölcsőde fogad spontán integrációban megkésett fejlődésmentű, sajátos nevelési igényű kisgyermeket, de elsősorban a Budagyöngye Bölcsőde az, amely tárgyi és személyi feltételeiben leginkább felkészült a korai integrációra. Itt van logopédiai szoba, tornaterem, szenzoros szoba, hidroterápiás medence. A kerület Pedagógiai Szakszolgálatával kötött megállapodás alapján a gyógypedagógus szakemberek főként itt végzik fejlesztő tevékenységüket. A megállapodásunk értelmében még két helyen, a Varsányi- és a Hidegkúti Bölcsődében is megteremtettük annak a lehetőségét – helyiséget –, hogy a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei helyben fejleszthessék az ezekben a bölcsődékbe járó, szakértői véleménnyel rendelkező gyermekeket.

A tapasztalatok szerint minden évben emelkedik az eltérő fejlődésmentű gyermekek száma és főként azoknak a száma, akiknek prevencióra lenne szükségük. A közeljövőben az EMMI Család-és Ifjúságvédelmi Főosztálya kezdeményezésére kidolgozásra kerülhet egy olyan nevelési program, mely támogatást nyújthat az adott kisgyermek számára.

Bölcsődei férőhelyek: 440 fő, ebből 390 fő az alapellátási férőhely és 54 fő a szolgáltatási.

A 15/1998 (IV. 30.) NM rendelet. 46. § szabályozza a bölcsődei férőhelyek számát, amely szerint a bölcsődei csoportokban nevelhető, gondozható gyermekek száma 12 fő. Abban a bölcsődei csoportban, melyben valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, legfeljebb 14 gyermek nevelhető, gondozható.

Bölcsődék kihasználtsági és feltöltöttségi adatai a 2017-es gondozási évben:

Hónapok	2017. évi gyermekjelenlét																							
	Hidegkút				Varsányi				Pasarét				Törökméz				Budagyöngye				Hűvösvölgyi			
	férőhely	beírt gyermek	kihasználtság %	feltöltöttség %	férőhely	beírt gyermek	kihasználtság %	feltöltöttség %	férőhely	beírt gyermek	kihasználtság %	feltöltöttség %	férőhely	beírt gyermek	kihasználtság %	feltöltöttség %	férőhely	beírt gyermek	kihasználtság %	feltöltöttség %	férőhely	beírt gyermek	kihasználtság %	feltöltöttség %
2017. jan.	72	64	69,44	89,14	48	45	68,37	96,02	84	77	74,02	95,18	86	75	57,71	84,67	40	36	80,00	93,29	60	62	98,4	73,18
2017. febr.	72	64	70,55	91,31	48	45	79,20	99,70	84	77	78,15	96,36	86	78	69,47	89,88	40	36	75,37	95,00	60	60	103,33	72,33
2017. márc.	72	68	81,38	94,57	48	45	78,30	100,00	84	78	86,41	98,64	86	83	76,10	95,40	40	36	83,97	95,00	60	61	84,46	104,62
2017. ápr.	72	68	77,78	95,83	48	45	83,21	100,00	84	78	86,69	98,81	86	83	78,45	97,67	40	35	80,00	92,50	60	61	86,37	105,00
2017. máj.	72	67	82,38	95,83	48	44	85,50	97,90	84	78	85,60	98,80	86	83	83,98	97,67	40	35	80,34	92,50	60	60	89,24	104,01
2017. jún.	72	67	84,09	95,83	48	44	80,90	97,90	84	76	82,42	98,52	86	83	85,83	97,67	40	37	79,60	91,90	60	58	81,03	103,41
2017. júl.	72	55	47,45	75,92	48	42	62,84	86,80	84	58	62,22	85,71	86	78	46,70	91,86	40	29	60,66	78,88	60	44	64,66	90,77
2017. aug.	72	49	54,4	78,20	48	32	64,95	89,76	84	38	41,96	47,61	86	77	59,25	92,57	40	17	35,00	41,87	60	35	48,33	62,91
2017. szept.	72	58	64,62	76,85	48	36	64,38	72,72	84	55	53,00	59,52	86	65	59,58	68,44	40	30	59,84	65,00	60	49	61,34	70,63
2017. okt.	72	69	76,38	89,15	48	43	72,12	89,78	84	71	71,00	81,00	86	77	71,87	86,82	40	36	73,21	85,37	60	56	78,33	94,60
2017. nov.	72	67	72,81	91,33	48	45	73,51	94,64	84	77	81,00	92,12	86	81	74,25	94,19	40	36	77,26	90,00	60	58	82,93	98,33
2017. dec.	72	67	73,98	93,05	48	46	76,3900	97,7000	84	77	80,00	94,12	86	81	77,44	95,34	40	36	78,83	90,00	60	58	76,44	98,33
Összesen:	72	763	64,91	88,92	48	512	74,14	93,58	84	840	73,54	87,20	86	944	70,05	91,02	40	399	71,99	84,28	60	662	79,57	89,84

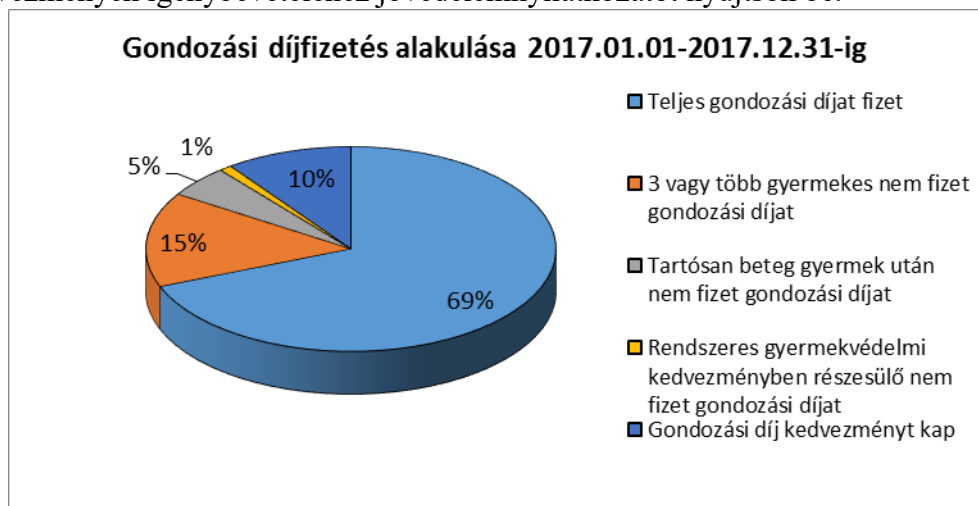
Forrás: Egyesített Bölcsőde

A fenti táblázatból látható, hogy a bölcsődék feltöltöttségi mutatói a 2017-es gondozási évben átlag 89,01 %-os volt, a kihasználtságuk pedig 72,37 %. Ez éves szinten átlag 344 beíratott gyermeket jelentett az alapellátási csoportokban, ami nagyon jónak mondható, hiszen a nevelési-gondozási év végén sok gyermek ment el óvodába, és a megüresedett férőhelyeinkre bekerülő gyermekek beszoktatása a szakmai szabályoknak megfelelően került megvalósításra, azaz fokozatosan.

A feltöltöttséget ezen kívül befolyásolja még, hogy egyre több SNI-s gyermek kerül be bölcsődékbe, s már a gondozási év elején, illetve év közben derül ki, hogy valamilyen elmaradásuk van. A 15/1998 (IV.30.) NM rendelet szigorítása óta pedig azokban a csoportokban, ahol 1 SNI gyermek van, 10 gyermek lehet a csoportban; ahol pedig 2 SNI gyermek ott 8 gyermek gondozható.

Ez a szigorítás egyfelől segíti a kicsik fejlődését, ha nagyfokú elmaradásuk van és több idő szükséges a gondozásukra, azonban, ha enyhe az elmaradás egy-egy gyermeknél, akkor az eddigi tapasztalatok szerint továbbra is biztonsággal lehetne 12 gyermeket gondozni. Sajnos a rendelet nem tesz különbséget e téren, ezért néhány esetben a kelletténél jobban csökken a statisztika szerint a feltöltöttség.

A bölcsődébe járó gyermekek a Gyvt. értelmében különböző mértékű kedvezményben részesülhetnek. A személyi térítési díjkedvezmény megállapításához szükséges, hogy a szülő nyilatkozzon a törvényi keretekben lefektetett térítési díj mentességéről, vagy a díjkedvezmények igénybevételéhez jövedelemnyilatkozatot nyújtson be.

Forrás: Egyesített Bölcsőde

A grafikonon látható, hogy a bölcsődét igénybe vevő családok közül hány % jogosult, gondozási díjkedvezményre, illetve a szülők közül hány %-nak kell a teljes gondozási díjat megfizetnie.

643 gondozott gyermek közül 449 gyermek a család jövedelme alapján nem részesült gondozási díjkedvezményben, ez az összlétszám közel 70 % át jelenti. 194 család, azaz 30 % pedig olyan anyagi körülmények között él, vagy a törvény értelmében jogosult különböző mértékű kedvezményre, illetve nem kell gondozási díjat fizetnie.

Szolgáltatások népszerűsége, kihasználtsága

Vannak családok, akik a napközbeni kisgyermekellátás alapfeladatait valamilyen oknál fogva nem tudják, vagy nem akarják igénybe venni, de időnként mégis szükségük lenne olyan segítségre, amikor valaki rövid időre átvállalja tőlük kisgyermekük gondozását, nevelését vagy a kicsivel együtt elmehetnek egy olyan támogató közegbe, ahol hasonló élethelyzetben lévőkkel találkozhatnak. Erre alkalmas a bölcsőde gyermekfelügyeleti vagy játszócsoportja.

A **játszócsoport** együttjátszási lehetőséget biztosít a gyermekeknek és szüleiknek olyan környezetben, ahol a gyermekek korának és fejlettségének megfelelő körülményeket, játékokat, étkezést biztosítanak.

A szolgáltatás térítési díj ellenében vehető igénybe.

A **gyermekfelügyeleti csoportban** az édesanya elfoglaltsága idején biztosítható gondozó-nevelő tevékenység, a 3 év alatti kisgyermek számára. Igénybe veheti a szolgáltatást, aki rész munkaidőben vagy alkalmászerűen dolgozik, otthoni munkát vállal, iskolába jár vagy Gyed, Gyes mellett különféle továbbképzéseken, tanfolyamon vesz részt.

A szolgáltatás térítési díj ellenében vehető igénybe.

A Budagyöngye Bölcsődében 2010 óta, a Törökméz Bölcsődében 2014 óta a szolgáltatási részleg működik.

Egyéb napközbeni ellátási formák

A napközbeni gyermekfelügyelet egyik népszerű formája volt a családi napközi, a jogszabályváltozások következtében a kerületben működő családi napközinek is 2017-től át kellett alakulniuk családi bölcsödévé vagy egyéb alternatív napközbeni ellátássá.

A családi napköziben 20 hetestől 14 éves korig láthattak el gyermekeket, a jelenlegi szabályozás szerint 3 év alatti gyermekeket gondozhatnak a saját otthonukban vagy más, erre a célra kialakított helyiségben a működtetők.

Az átalakulás után az alábbi táblázat szerint alakultak a kerületi férőhely számok, a szolgáltatások megfelelnek az előírásoknak.

Kerületi családi bölcsödék

Székhely/telephely neve	Székhely/telephely irányító száma	Székhely/telephely települése	Székhely/telephely közterület neve	Székhely/telephely közterület jellege	Székhely/telephely házszaám	Összes férőhely szám (fő)
PICOTI Családi Bölcsőde	1029	Budapest	Zsolt fejedelem	utca	50.	7
Susie's 1 Családi Bölcsőde	1028	Budapest	Muhar	utca	5.	7
Susie's 2 Családi Bölcsőde	1028	Budapest	Muhar	utca	5.	7
Apple Tree Családi Bölcsőde	1026	Budapest	Trombitás	út	11.	7
Apple Tree Családi Bölcsőde 2.	1026	Budapest	Trombitás	út	11.	5
Kópévár Családi Bölcsőde	1021	Budapest	Tárogató	út	46.	7
Harangvirág Napközbeni Gyermekfelügyelet	1022	Budapest	Bogár	utca	26	5
Katica Napközbeni Gyermekfelügyelet	1022	Budapest	Bogár	utca	26	7
Nefelejcs Családi Bölcsőde	1025	Budapest	Muraközi	utca	2/D	7
Nefelejcs Családi Bölcsőde 2.	1025	Budapest	Muraközi	utca	2/d	7
Napraforgó 2 Napközbeni Gyermekfelügyelet	1021	Budapest	Napraforgó	utca	9.	7
Under The Rainbow Children Club Családi Bölcsőde	1029	Budapest	Feketerigó	utca	26.	7
Under The Rainbow Baby Club Családi Bölcsőde	1029	Budapest	Feketerigó	utca	26	7
Aladin Családi Bölcsőde	1024	Budapest	Fillér	utca	4.	7
Pampalini II. Családi Bölcsőde	1025	Budapest	Józsefhegyi	utca	17.	7
Pampalini I. Családi Bölcsőde	1025	Budapest	Józsefhegyi	utca	17.	5
Pampalini III. Családi Bölcsőde	1025	Budapest	Józsefhegyi	utca	17.	7
Pampalini IV. Családi Bölcsőde	1025	Budapest	Józsefhegyi	utca	17.	7
Bölsi Manók Napközbeni Gyermekfelügyelet	1028	Budapest	Hidegkúti	út	90	7
Libikóka Napközbeni Gyermekfelügyelet	1021	Budapest	Tárogató	út	30.	7
Libikóka 2 Családi Bölcsőde	1021	Budapest	Tárogató	út	30	7
Habakukk Alapítványi Családi Bölcsőde	1022	Budapest	Marczibányi	tér	16.	7

Napraforgó Családi Bölcsőde 1.	1021	Budapest	Napraforgó	utca	9.	7
Mackó Kuckója I. Családi Bölcsőde	1025	Budapest	Áldás	utca	13.	7
Mackó Kuckója II. Napközbeni Gyermekfelügyelet	1025	Budapest	Áldás	utca	13.	7
Mackó Kuckója III. Családi Bölcsőde	1025	Budapest	Áldás	utca	13	7
Napkeleti Kör Napközbeni Gyermekfelügyelet	1021	Budapest	Tárogató	lejtő	17.	5
Cseperedő Napközbeni Gyermekfelügyelet	1028	Budapest	Bethlen Gábor	utca	3.	7

Forrás: Budapest Főváros Kormányhivatala

Napközbeni gyermekfelügyelet

Gyvt. 44/B. §(1) „A napközbeni gyermekfelügyelet keretében – nem nevelési-oktatási céllal – a szolgáltatás nyújtója az életkornak megfelelő napközbeni ellátást biztosít

- a) a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő gyermek számára,*
- b) a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett gyermek számára,*
- c) az óvodai nevelésben részesülő gyermek számára a kötelező óvodai nevelésben való részvételének idején kívül,*
- d) a magántanuló számára,*
- e) az iskolai oktatásban részesülő tanuló számára az Nktv. szerinti kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvételének idején kívül, valamint a tanítási szünetekben, és*
- f) az Nktv. rendelkezései szerint az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól felmentett gyermek számára.*

(2)³⁴⁵ A napközbeni gyermekfelügyelet keretében a sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek számára szükségleteikhez igazodó ellátást kell nyújtani.”

Család- és Gyermekjóléti Központ napközbeni gyermekfelügyelete⁴

A napközbeni gyermekfelügyeletet a koordinátor irányításával 10 fő gyermekfelügyelő megbízási szerződéssel végzi.

2017. december 31-éig 48 családdal álltunk kapcsolatban. 6 család kapacitás hiányában került elutasításra, illetve 8 várólistán van. Havi szinten 25- 30 család vette igénybe a napközbeni gyermekfelügyeletet, ami 24 és 39 fő közötti gyermeket jelentett az adott hónapban. A nyári időszakban ezek a számok csökkentek, mivel a családok az éves szabadságukat töltötték gyerekeikkel, valamint sok esetben a köznevelési intézménybe való kísérés teszi ki a feladatot, mely ekkor szünetel.

A családok a szolgáltatásról általában a védőnőtől, családsegítő kollégától, esetmenedzsertől, internetről, házi orvostól, bölcsődétől, óvodától, iskolától és az Otthon Segítünk Alapítványtól értesülnek.

Megfigyelhető, hogy többnyire olyan egyszülős családok veszik igénybe a szolgáltatást, akik nagyszülőkre, barátokra sem számíthatnak, ők azok a szülők, akik a munkájuk megtartása miatt igénylik a szolgáltatásunkat.

Gyakran előfordul, hogy a szülő vagy a gyermek betegsége miatt kérik a segítséget, de gyakori az ikerszülések esete is.

⁴ Család-és Gyermekjóléti Központ napközbeni gyermekfelügyelet koordinátorának beszámolója

A szolgáltatásunkban részesülő családoknál más problémák is felszínre kerülnek az igénybevétel során, pl.: anyagi, mentális, párkapcsolati, gyermeknevelési vagy jogi probléma. Jelenleg 7 család fizet személyi térítési díjat, a többi családnak nem haladja meg a 42 750 Ft-ot az egy főre jutó jövedelme, ezért az R. szerint, térítésmentesen vehetik igénybe a szolgáltatást.

A szolgáltatást a családok egy része, akár két-három évig is kéri, vannak olyan családok, ahol csak pár hónapra kell a szolgáltatás, mert rövidebb ideig áll fenn a probléma.

A családi állapot tekintetében, az igénybevevő családok közül 12 házaspár, 18 egyedülálló szülő volt. 4 esetben a szülő betegsége, 11 esetben pedig a gyermek betegsége volt az igénybevétel elsődleges indoka. 3 ikerpár gondozására került sor.

A napközbeni gyermekfelügyelők száma 2017-ben nőtt, és a gyermekek száma is növekedett.

	2016. év	2017. év
Napközbeni gyermekfelügyelők száma/fő	9	10
Együttműködések	45	48
Havi szinten	25-30	25-30
Havi szinten gyerekek száma	23-36	24-39

Hó	Havi óraszám	Ellátott gyermekek száma/fő	Családban élő gyermekek száma/fő	Ellátott családok száma
Január	586 óra	23	35	18
Február	583,5 óra	30	48	25
Március	567,5 óra	29	39	22
Április	553,85 óra	36	50	26
Május	509,7 óra	32	47	24
Június	624 óra	28	48	19
Július	406,5 óra	17	29	12
Augusztus	353,9 óra	15	23	10
Szeptember	618,5 óra	23	41	17
Október	733,95óra	32	44	23
November	687,6 óra	32	38	21
December	471,15 óra	28	35	19
Összesen	6696.15			

Forrás: Család- és Gyermekjóléti Központ

2017. évi forgalmi adatok

Hó	Havi óraszám	Ellátott gyermekek száma/fő	Családban élő gyermekek száma/fő	Ellátott családok száma
Január	694 óra	32	39	21
Február	379 óra	17	26	14
Március	705,5 óra	28	39	19
Április	582,5 óra	25	32	16
Május	752 óra	39	48	25
Június	693,5 óra	26	34	18
Július	676 óra	27	31	17
Augusztus	690 óra	25	27	16
Szeptember	411,5 óra	24	28	16
Október	427 óra	21	28	15
November	501 óra	27	28	16
December	575 óra	29	30	18
Összesen	7087 óra			

Forrás: Család és Gyermejköltségi Központ

Éves szinten átlagosan havonta 18 család és 27 gyermek vette igénybe a szolgáltatást.

2017. december 31-ig 6 család esetében szűnt meg a szolgáltatás biztosítása, melynek oka, hogy a család már nem tart igényt jövőben az ellátásra, már meg tudja oldani gyermeke felügyeletét.

Jelenleg 25 család veszi igénybe a szolgáltatásunkat; 8 család pedig várja a szolgáltatás kezdetét.

A 2017-es évre 6.000.000 Ft állt a költségvetésből rendelkezésünkre a feladat ellátásához. Az éves bevételünk meghaladta az 1.000.000 Ft-ot, ez az összeg a családok térítési díj fizetéséből tevődik össze.

A napközbeni gyermekfelügyelők részére havi egy alkalommal esetmegbeszélő teamet tartunk, ahol megbeszélhetik a problémákat, a családban tapasztaltakat, esetleges változásokat és a családokkal való kapcsolatukat.

3.3. Gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása

Gyvt. 48. § (1) „A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

(2) A gyermekek átmeneti házi gondozásaként – a szülő kérelmére – a gyermek saját otthonában történő ellátását gondozó útján kell biztosítani, ha testi vagy lelki betegsége miatt a gyermek ellátása elsősorban helyettes szülőnél történő elhelyezés útján vagy bentlakásos gyermekintézményben nem oldható meg és ha ez a gondozás a gyermek érdekét szolgálja.”

A gyermekek és a családok átmeneti gondozását az önkormányzat ellátási szerződések megkötésével biztosítja a kerület lakosainak. Az átmeneti ellátást legfeljebb 12 + 6 hónapra vehetik igénybe a rászorult családok.

A 0-12 éves korú gyermekek átmeneti ellátását a Fehér Kereszt Kiemelten Közhasznú Egyesület biztosítja a helyettes szülői hálózatán keresztül.

2014. június 1-jétől a Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ szervezeti egységeként működő Gyermekek Átmeneti Otthona látja el a 0-18 éves korú gyermekek átmeneti ellátását.

Ellátási szerződés alapján a Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvány Családok Átmeneti Otthonban, és a Jó Pásztor Nővérek Kongregációja által fenntartott Jó Pásztor Anyaotthonban, valamint a Jó Pásztor Háza Anyaotthonban van lehetőség átmeneti gondozást biztosítani a családok részére.

❖ Helyettes szülői szolgáltatás

A Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete az 552/2006.(XII.21.) határozatával 2007. április 1-jével határozatlan idejű ellátási szerződést kötött a Fehér Kereszt Baráti Kör Kiemelten Közhasznú Egyesülettel (továbbiakban: Fehér Kereszt Egyesület) a 0-3 éves korú gyermekek átmeneti gondozására, a szerződés a 107//2014.(IV.29.) képviselő-testületi határozattal módosult.

A 2014. évi szerződés módosítását követően lehetőség van a 0-12 éves életkorú gyermekek helyettes szülőnél való elhelyezésére is. A gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása továbbra is kötelező feladata az önkormányzatnak, a feladat helyettes szülői szolgáltatás igénybevételével is biztosítható. (A gyermekek 18 éves korig való ellátását a Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzat fenntartásában működő Gyermekek Átmeneti Otthona biztosítja.)

A helyettes szülői szolgáltatás teljes körű (éjjel-nappali) ellátást nyújt hosszabb-rövidebb időre a rászoruló gyermekes családok részére. A segítséget azok a szülők kérik, akik valamilyen oknál fogva (pl. betegség, kórházi tartózkodás, hajléktalanság, rendkívüli munkavégzés stb.), a gyermekük gondozását átmenetileg nem tudják a saját háztartásukban megoldani. A segítő családok a feladatra való gondos felkészülés után saját otthonukba fogadják be a szolgáltatást kérő családok gyermekeit, akik szerető, biztonságot nyújtó környezetben élhetnek addig, míg a család élethelyzete nem rendeződik, avagy egyéb gyermekvédelmi ellátást nem kell igénybe venni.

A 2017. évben nem volt kerületi gyermek elhelyezve a helyettes szülői szolgáltatásban.

❖ Gyermekek átmeneti otthona

(Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzat fenntartásában működő Gyermekek Átmeneti Otthona, 1089 Budapest, Szentkirályi u. 15.1/4.)

A jogszabályban foglaltaknak megfelelően teljes körű ellátást nyújtanak a gondozott gyermekek számára, biztosítják az életkoruknak megfelelő, legalább ötszöri, abból legalább egy alkalommal meleg, az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkezést, szükség esetén az évszaknak megfelelő ruházatot, a mindennapos tisztálkodáshoz szükséges anyagokat, a tanuláshoz szükséges tanszereket és egyéb iskolai felszereléseket.

2016. novemberétől a napi ötszöri étkezést oly módon biztosították, hogy az ellátott gyermekek ebédjét befizették a saját nevelési/oktatási intézményében, a reggelit, tízórait, uzsonnát az átmeneti otthon állította össze és szerezte be, a vacsorát pedig a Pensio Kft. szállította, amit szükség esetén kiegészítettek saját keretükből.

A nevelők koordinálják, segítik a gyermekek tanulmányi előmenetelét, végzik a korrepetálásukat, felkészítésüket a következő iskolai napra, szerveznek és ajánlanak a hétvégékre is szabadidős programokat a gyermekeknek és szülőknek, illetve rendszeresen tartják a kapcsolatot az iskolai, óvodai dolgozókkal, óvónőkkel, osztályfőnökökkel, tanárokkal.

Szükség esetén a gyermekotthonban az ellátott gyermekek számára rendelkezésre áll heti egy alkalommal vagy akár több alkalommal is pszichológus és fejlesztőpedagógus.

A 2017. évben az átmeneti gondozást a lakhatás problémái, a gyermekek magatartási problémái, életvezetési nehézségei, családi konfliktusok miatt vették legtöbbször igénybe, II. kerületi ellátott nem volt az átmeneti otthonban.

3.4. Családok átmeneti otthona

Gyvt. 51. § (3) „ A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során

- a) befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét,*
- b) befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét.*
- c) biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,*
- d) segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,*
- e) biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,*
- f) a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,*
- g) közreműködik – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.”*

- **Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvány**
(2113 Erdőkertes, Tégla u. 22.)

A Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat a 168/2007.(IV.26.) képviselő-testületi határozattal szerződést kötött a Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvánnyal.

Az ellátási szerződés keretében a 2007. évtől a Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvány Családok Átmeneti Otthona vállalta, hogy folyamatosan befogad és ellát három II. kerületből érkező családot.

A Support Alapítvány két családok átmeneti otthonát tart fent, az egyiket Kerepesen, a másikat Erdőkertesben. Az intézmények az átmenetileg lakhatási nehézségekkel küzdő gyermekes családoknak, várandós, esetlegesen bántalmazott anyáknak nyújtanak segítséget problémáik megoldásában.

A bekerülő családok az együttes elhelyezés révén megőrzik egységüket, így a gyermeket vagy gyermekeket nem kell elszakítani szüleiktől a szociális krízis miatt.

Az intézmény célkitűzése, az átmeneti jelleggel otthontalanná vált családok számára lakhatási lehetőség biztosítása, valamint a családok erőforrásainak fejlesztése, hogy a szolgáltatás igénybe vétele után alkalmassá váljanak az önálló életvitel folytatására.

A gondozott családok főbb jellemzői

Az utóbbi években bekerülő családok jelentős része több problémával kénytelen szembe nézni, egyre nehezebb sorsú családok kerülnek az otthonba. Legfőbb probléma az anyagi erőforrások hiánya, de legalább ilyen nagyságrendű probléma a családi háttér, a természetes

segítő kapcsolatok hiánya (pl.: egyedül álló anya több gyermekkel, férj, élettárs, szülői háttér hiánya).

Az otthonba kerülő családok többsége rendkívül rossz lakhatási körülmények közül kerül az intézménybe (zsúfoltság, komfortnélküliség, vizes, leromlott állagú lakás), az albérletek megszűnésének legfőbb oka a családok fizetéseképtelenné válása. Már a felvétel időszakában látható, hogy a gondozási idő letelte utáni lakhatásuk biztosításához jelentős erőforrásokat kell/kellene mozgósítani.

Egyre nagyobb létszámban jelennek meg az intézményben pszichiátriai beteg felnőttek, illetve középsúlyos fogyatékkal élő szülők is, akiknek ellátása, a gyermekeik nevelésében való támogatás az intézmény munkatársaitól fokozott szakmai munkát igényel.

Jellemző az alacsony iskolai végzettség és a munkaerő piaci tapasztalat hiánya is.

Erdőkertesen 2015-től bevezetésre került a gyermekek (és felnőttek) körében is nagy népszerűségnek örvendő filmklub, melynek megtartására 2 hetente szombat esténként kerül sor. A 2017. évi gyermeknapon ismét megtartotta az intézmény a már hagyománynak számító, évről évre visszatérő Családi Napot, melynek keretében az intézmény munkatársai együtt főztek a bentlakó családokkal az otthon udvarán, bográcsokban. A főzés ideje alatt a gyermekek vetélkedőkkel, bónusz filmklubbal, trambulinozással szórakozhattak.

Nyáron külső hetes táborokba négy gyermeket fizetett be az intézmény, ezzel is segítve a családokat, és a gyermekek szünidei kikapcsolódását.

Az elmúlt évek során jó kapcsolatot épített ki az intézmény a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel, amely rendszeresen támogatja a családokat élelmiszerekkel. A tavalyi év végén szintén az Élelmiszerbank Egyesületen keresztül napi szintű együttműködés kezdődött egy áruházal, amely minden nap rendelkezésre bocsátja az előző napról megmaradt pékárut, illetve más élelmiszereket.

A 2017. évben három kerületi család (4 szülő és 4 gyermek) került be az intézménybe. A bekerülés okai: albérlet elvesztése, pszichés problémák. A 3 család közül az egyik család albérletbe költözött, egy család egy másik családok átmeneti otthonában nyert elhelyezést, egy család jelenleg is az intézményben tartózkodik.

- **Jó Pásztor Nővérek Kongregációja**
(1032 Budapest, Zápor u. 50.)

A képviselő-testület 2004. január 1-jétől szerződést kötött a **Jó Pásztor Nővérek Rendjével**, illetve 2013. január 1-jétől a jogutód **Jó Pásztor Nővérek Kongregációjával** (fenntartó: 1032 Budapest, Zápor u. 50.) családok átmeneti otthona ellátásának biztosítása érdekében 1 család teljes ellátására. (1 anya és két gyermek)

Anyaothonok: Jó Pásztor Anyaothon (1032 Budapest, Zápor u. 50.), valamint a Jó Pásztor Háza Anyaothon (1034 Budapest, Bécsi u. 163./A)

A gondozási napok száma a 2016. évben 1183 nap volt, a 2017. évben: 1189 nap.

A 2017. évben 4 család (4 anya és 5 gyermek) került be az intézménybe, a bekerülés okai: a lakhatás elvesztése, bántalmazás, munkanélkülivé válás volt. 3 család jelenleg is az intézményben lakik, egy család otthonába költözött vissza.

Elsősorban a sokproblémás, szociálisan hátrányos helyzetű, deprivált családok esetében kialakult nehéz élethelyzetekben fordult elő, hogy az átmeneti gondozás kiváltható volt kollégiumi elhelyezéssel. A gyakorlatban ez a Tapolcsányi Kollégiumot és a Káldor Miklós

Kollégiumot jelentette. A család-és gyermekjóléti szolgálatnak sikerült jó együttműködést kialakítani az intézményekkel.

Összegzésként elmondható, hogy a gyermekek és a családok átmeneti ellátása a jogszabályi előírásoknak megfelelő, az igénybe vételek száma a családok átmeneti otthonaiban növekedett az előző évhez képest, viszont minden krízishelyzetbe került család ellátásban részesült, a kerületi szakemberek együttműködése a feladatok ellátását biztosító intézmények szakembereivel a szakmai kompetencia határok betartásával, jól működik.

4. BFKH II. Kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztály (továbbiakban: Osztály) beszámolója⁵

4.1. A nem fertőző megbetegedések prevencióján belül az Osztály elsődlegesen az egészséges táplálkozást támogató programokat valósított meg:

4.1.1. „Az iskolában FŐ az egészség” tankonyha program

2017-ben 34 főzőprogram megvalósítására volt lehetőség az „Életvitel Stratégia Program” támogatásával, alkalmanként 10-15 fős iskolai csoportnak.

A diákok az interaktív foglalkozás keretében az egészséges táplálkozás, a tudatos vásárlás témakörében gyarapíthatták tudásukat. Megismerkedtek a konyha és a személyi higiéné szabályaival, elsajátították a balesetvédelemmel kapcsolatos ismereteket, valamint elkészítettek egy 3 ételből álló menüt.

A diákok és kísérőik a terítést követően együtt fogyasztották el a nem hagyományos recept alapján készült ételeket, a program utolsó elemeként megosztották egymással az ételkészítés során szerzett tapasztalatokat. A program befejező feladata a rendrakás volt.

4.1.2. Az Osztály munkatervi feladatainak, valamint az Iskolabüfé verseny keretében sor került az **iskolabüfék kínálatának ellenőrzésére** 2017. évben. ⁶

4.2. A fertőző megbetegedések megelőzése

Annak érdekében, hogy a gyermekek és az ifjúság körében tudatosítsuk és megtanítsuk a helyes kézmosást, rendszeresen óvodai és iskolai programokat valósítunk meg az érintett korosztály bevonásával.

Az intézményektől, iskolavédőnőktől, pedagógusoktól érkező felkérésre tartunk interaktív foglalkozásokat. Az elméleti bevezetést követően a programon résztvevő minden diák ellenőrizte kézmosási technikáját UV lámpa alatt. Az eredményeket kiértékeljük, majd megtanítottuk a helyes kézmosás mozdulatsorát.

⁵ Az összegzés a védőnői és a BFKH II. Kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztály: munkatervi feladatainak végrehajtásáról szóló jelentések alapján készült

⁶ 2017. tanévben a versenyen az Iskolabüfé Munkacsoport nem hirdetett győztest, mivel egyetlen büfé sem valósította meg értékelhető módon a büfé környezetének átalakítását oly módon, hogy az a diákok tudatos vásárlását ösztönözte volna.

4.3. Komplex iskolai programok

Az együttműködő partnereinkkel, társhatóságokkal, rendészeti szervekkel és civilekkel együttműködésben komplex programokat szerveztünk a 2017. évben 25 alkalommal (egészségnapok+projekt napok).

Az egészségnapok keretei között számos foglalkozás valósul meg: érzékenyítő programok, interaktív órák a környezet- és természetvédelemmel összefüggésben, elsősegélynyújtás, baleset- és viktimizáció megelőzés, egészséges táplálkozással összefüggő programok, a személyi higiéné, a védőoltások; facebook veszélyei és előnyei; stressz kezelés, iskolai agresszió, bőrvédelem, mindennapi mérgeink, fogászati prevenció, stb.

Ezeket a rendezvényeket a diákok az egészséges életvitel területeit érintő élményközpontú interaktív foglalkozásokon vették részt.

4.4. Komplex lakossági programok

Lakossági nagyrendezvényeken az élelmiszer-és kémiai biztonság, a tudatos élelmiszervásárlás, a helyes, egészséget támogató táplálkozás, a személyi higiéné kiemelt témakör volt. (Kerület Napja, Kézhygiénés Világnap, Családi Nap, Föld Napja, Hidegkúti Sportparádé)

4.5. Egyéb iskolai programok

- ❖ Iskolai napközis táborokban interaktív foglalkozások megtartása felkérések alapján.
- ❖ Dohányzás elleni prevenció interaktív foglalkozás középiskolás diákok részére.
- ❖ A digitális témahét programjaiba kapcsolódva az internetbiztonság témájában interaktív beszélgetések szülőknek és diákoknak.

4.6. Egyéb szakmai programok

- ❖ Továbbképzések a védőnőknek
- ❖ Konyha és kézhigiénés oktatás a tálalókonyhák dolgozóinak
- ❖ Idősek otthonában ápolás, konyha és személyi higiénés előadás, gyakorlati bemutató
- ❖ Oktató kisfilm készítése az OGYÉI felkérésére az „Iskolában FŐ az egészség” tankonyha programról
- ❖ Mozgásversenyt hirdettünk az általános iskolás diákoknak
- ❖ Bűnmegelőzési Nap
- ❖ Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiumának egészségnapja

4.7. Részvétel az önkormányzat, a társhatóságok és a rendészeti szervek kerületi munkájában

Folyamatos együttműködésben dolgozunk a Magyar Vöröskereszt Budai Kirendeltségével, az Észak-Budai Katasztrófavédelmi Kirendeltséggel, részt veszünk a kerületi KEF, ÁSZER és Idősügyi Tanács munkájában. Beszámolónkkal segítjük a Család- és Gyermekegészségügyi Központ éves települési tanácskozását.

A védőnői szolgálat gyermekvédelmi feladatainak ellátása

A 2017. évben a kerületben 25 területi védőnői körzetet láttak el a védőnők. A védőnők a gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységükről minden évben jelentést készítenek, amit a gyermekjóléti szolgáltatóknak és a szakfelügyelő védőnőnek küldenek meg.

A védőnők által jelentett, a kerületben 2017-ben nyilvántartásba vett újszülöttek száma 1047 volt. A 2017. december 31-én nyilvántartott 0-35 hónapos korú csecsemők és kisdedek száma 2478 volt, ebből 18 fő igényelt szociális okból fokozott gondozást, közülük 5 fő esetében területi védőnői jelzőlappal történt jelzés a gyermekjóléti szolgálat felé.

A 2017. december 31-én nyilvántartott 3-6 éves gyermekek száma 3006 fő volt. Közülük 7 fő a szociális okból veszélyeztetett gyermek, itt 4 esetben jelzett a területi védőnői jelzőlappal a védőnő.

A II. kerületben 2017-ben védőnői szempontból olyan esemény nem történt, amiben rendkívüli intézkedésre lett volna szükség.

A területi védőnők megítélése szerint a gyermekvédelmi szakemberekkel való együttműködés többnyire az esetekhez kapcsolódó, de növekszik a rendszeres együttműködések száma is, rendszeresen kapnak meghívót az esetmegbeszéléseken való részvételekre, szakmai továbbképzésekre is.

A Családvédelmi Szolgálat tevékenysége

A 2017. évben a családvédelmi szolgálat működésében változás nem történt, decemberben a tanácsadó helysége felújításra került.

A Családvédelmi Szolgálat (továbbiakban: CSVSZ) működési helye:

1027 Budapest, Fekete Sas utca 6. sz., első emelet.

A tanácsadó felszereltsége a jogszabályi előírásoknak megfelel, vezetékes telefon működik, önálló vonallal. A legszükségesebb informatikai eszközök rendelkezésre állnak. A tanácsadóban nyomtató nincs, az internet hozzáférés biztosított.

A tanácsadóban szemléltető eszközök, kiadványok elérhetők.

Ebben az esztendőben 3 alkalommal volt gyakorlati oktatás és 8 alkalommal esetmegbeszélő csoport. Az esetmegbeszélő csoportokban olyan témák kerültek feldolgozásra, mint a szakmabeliek kiégésének megelőzése, a védőnői felelősség és kompetencia határai, a segítő szervekkel történő kapcsolattartás, az örökbeadás vagy a szexuális zaklatás témaköre.

A 2017. év forgalmi adatai:

Összes megjelenések száma: 2017-ben: 1109.

Tanácsadáson (A megjelenés) megjelentek száma: 571 fő.

Terhesség-megszakítást kérelmezők száma (B megjelenés): 538 fő.

A tanácsadáson (A megjelenés) megjelentek száma életkor alapján:

15 év alatt: 5 fő

15-19 év között: 54 fő

20-29 év között: 213 fő

30-39 év között: 196 fő

40 év felett: 103 fő

A terhesség-megszakítást kérelmezők (B megjelenés) száma⁷ életkor alapján:

15 év alatt: 5 fő

15-19 év között: 47 fő

20-29 év között: 197 fő

30-39 év között: 201 fő

40 év felett: 88 fő

A terhesség-megszakítás válság indokai:

Összes kérelmező: 538 fő

Kérdőívet kitöltötte: 458 fő

Az első öt leggyakrabban megnevezett válságindok:

Rossz anyagi helyzet: 195 fő

Lakásprobléma: 69 fő

Párkapcsolati probléma: 61 fő

Nem akar több gyermeket vállalni: 34 fő

Munkanélküliség: 29 fő

5. Ellenőrzések

- **Család- és Gyermekjóléti Központ ellenőrzése:**

A fenntartói ellenőrzés az intézmény szakmai működését vizsgálta. A lefolytatott ellenőrzés eredményeként megállapítható, hogy a szolgáltató működése tekintetében hiányosság nem tapasztalható, magas szintű szakmai munka folyik, a kötelező nyilvántartások naprakészek és rendelkezésre állnak.

- **Bölcsődék ellenőrzése:**

Valamennyi nyilvántartott **bölcsőde** komplex ellenőrzése megtörtént, az intézmények számában változás nem tapasztalható. A bölcsődék nagyobb felújításra nem szorultak, kisebb átalakítások pl.: udvar rendezése, játszóeszközök felújítása, csoport szobákban lévő játszószőnyegek cseréje illetve tisztasági festések történtek.

Az önkormányzati fenntartású bölcsődék általános higiénés állapota jó, a hiányosságok (nem megfelelő felületfertőtlenítés, takarító eszközök jelölése, homokozók megfelel takarása, kültéri játékok javítása) megszüntetése a fenntartó részéről megtörtént.

Hatósági ellenőrzések a bölcsődékben 2017-ben:

Budapest Főváros Kormányhivatala II. Kerületi Hivatala Népegészségügyi osztály ellenőrzései:			
<i>Intézmény</i>	<i>Ideje:</i>	<i>Ellenőrzés témája:</i>	
Pasaréti bölcsőde	2017.02.02.	intézmény, főzőkonyha, dohányzás	hiányosság nem volt
Budagyöngye bölcsőde	2017.05.30.	intézmény, főzőkonyha, dohányzás	hiányosság nem volt

⁷ A felsorolt adatok nem a kerület lakosságára vonatkozó számadatok, mivel a CSVSZ működését szabályozó jogszabályok lehetővé teszik a tetszés szerinti rendelés felkeresését országos viszonylatban is.

Varsányi bölcsőde	2017.05.31.	intézmény, főzőkonyha, dohányzás	hiányosság nem volt
Húvösvölgyi 213. bölcsőde	2017.06.21.	intézmény, főzőkonyha, dohányzás	hiányosság nem volt
Hidegkúti bölcsőde	2017.09.07.	intézmény, főzőkonyha, dohányzás	hiányosság nem volt
Pest megyei Kormányhivatal Gödöllői Járási Hivatala			
Budagyöngye bölcsőde	2017.12.02.	élelmiszerhigiéniai ellenőrzés	hiányosság nem volt

Családi bölcsőde, napközbeni gyermekfelügyelet, alternatív napközbeni ellátás (játsszóház) – nem önkormányzati fenntartású intézmények

A gyermekjóléti intézmények engedélyeztetésére vonatkozó 15/1998 (V.18.) NM rendelet változása következtében a korábban működő családi napközik jelentős része családi bölcsődévé alakult, kisebb hányaduk pedig napközbeni gyermekfelügyeletté alakult át. A játszóházak száma csökkent, részben megszűntek, részben a fenti két ellátási formává alakultak át. Növekedett az újonnan létrehozott családi bölcsődék és napközbeni gyermekfelügyelettek száma is, a meglévők bővülése miatt azokat több esetben hálózat formájában működtetik. Az engedélyeztetési eljárás során az Osztály részéről szakkérdésben történő állásfoglalás, valamint szakmai vélemény kiadására került sor.

Gyermekotthonok

A gyermekotthonok száma az előző évekhez képest nem változott, valamennyi egység közegészségügyi ellenőrzését követően a feltárt közegészségügyi hiányosságok megszüntetésére a fenntartó felé intézkedések történtek, melyek teljesítését követően az utóellenőrzés is megtörtént.

A II. kerületi Húvösvölgyi Gyermekotthon főépületének átalakítása elkezdődött 32 férőhelyes bentlakásos fogyatékos személyek otthonává. A gyermekek kiköltöztetése megtörtént, a munkálatok várhatóan 2018-ban kezdődnek. Az intézmény orvosi rendelőjének folyamatos beázása évek óta visszatérő probléma volt, ez évben megtörtént a rendelő felújítása. Az intézmény baba-mama részlegére 1 db panaszbejelentés érkezett, a több lakószobát érintő fal felület penészesedése miatt, melynek megszüntetését követően az utóellenőrzés is megtörtént. Az életkorhoz kötött kötelező védőoltások meglétét valamennyi intézményben rendszeresen ellenőrzi az Osztály. Problémát jelent, hogy a gyermek egészségügyi anamnéziséből nem mindig derül ki a kötelező védőoltásra vonatkozó információ.

Óvodák:

Az elmúlt évhez képest lényeges változás nem tapasztalható az óvodák számában.

A II. kerületben egy magánóvoda a bővülése miatt új telephelyre költözött, illetve egy családi bölcsőde óvodává alakult át, továbbá egy alapítványi több csoportos óvoda és meseközpont létesítéséhez építési engedélyeztetési eljárásban szakhatósági állásfoglalás kiadása történt meg, előzetes tervegyeztetéseket követően.

A közegészségügyi ellenőrzések során feltárt hiányosságok megszüntetésére a fenntartók felé intézkedések történtek, melyek teljesítését követően időarányosan az utóellenőrzésekre is sor került.

A II. kerületi mobil konténer óvodában szülők kezdeményezésére, a fenntartó belső levegő minőségi vizsgálatokat végeztetett allergiás megbetegedések halmozódása miatt. A vizsgálati eredmények alapján az Osztálytól közegészségügyi állásfoglalást valamint szülői fórumon való tájékoztatást kértek a levegő minőség további javítását célzó megelőző intézkedések kidolgozására. A fenntartó 2 éven belül a mobil óvoda kiváltását tervezi új telephelyen történő óvoda létesítésével.

Általános iskola, középiskola, felsőoktatási és egyéb oktatási intézmények, kollégiumok:

Az általános iskolák egységes szempont szerinti országos felmérése, valamint közegészségügyi ellenőrzése 100%-ban megtörtént. Az Országos Gyermek Légúti Felmérés OGYELF-3A program keretében kijuttatásra került valamennyi általános iskola részére a harmadik osztályosok légzőszervi megbetegedésére vonatkozó szülői kérdőív.

A II. kerületben működő valamennyi magán általános iskola (3 db) felmenő rendszerben történő létszám emeléséhez, és egy új angol akkreditált általános iskola engedélyeztetési eljárásához közegészségügyi szakmai vélemény (2 db) kiadására került sor, mely iskola megkezdte működését.

Az ellenőrzéseken tapasztalt közegészségügyi hiányosságok megszüntetésére a fenntartók (pl.: tankerületi központok, önkormányzatok, alapítványok stb.) felé minden esetben intézkedés történt. A fenntartók által vállalt teljesítési határidőket követően az utóellenőrzések is megtörténtek.

Táborok:

Az elmúlt évhez képest tovább emelkedett a bejelentett nyári napközis táborok száma.

A bejelentések az esetek többségében jogszabály szerint előírt időben történtek.

A II. kerületi Fővárosi Sztelho Gábor Gyermekotthon és Fogyatékosokat Befogadó Otthonban 2017 őszén varicella megbetegedések halmozódása miatt, járványügyi érdekből, az Osztály az otthon lakóit 21 napra klinikai megfigyelés alá helyezte, és megtette a megfelelő megelőző járványügyi intézkedéseket, továbbá felvételi tilalmat rendelt el.

Egy szülő részéről bejelentés érkezett egy II. kerületi nem üzleti célú szálláshellyel rendelkező táborban résztvevő gyermekek lázas megbetegedésére, valamint a rossz takarítottságra vonatkozóan. A bejelentés a tábor utolsó előtti napján érkezett, a nagy meleget követő hirtelen lehűlést követően. A tábor működése alatti ellenőrzése megtörtént, közegészségügyi hiányosságot ekkor nem tapasztaltak az Osztály munkatársai, az általános higiénés állapot és a takarítottság megfelelő volt.

6. Jövőre vonatkozó javaslatok

- Az önkormányzat továbbra is kiemelt célként kezeli az anyagi jellegű veszélyeztetettség megelőzését, megszüntetését, ennek megfelelően a gyermeknevelést segítő pénzbeli és természetbeni ellátásait, ennek érdekében az önként vállalt ellátásokat továbbra is biztosítja, és lehetőség szerint bővíti, illetve a megváltozott élethelyzetekhez igazítja.
- Az önkormányzat folyamatosan figyelemmel kíséri a vonatkozó rendeleteinek hatékonyságát és szükség szerint módosítja, kiegészíti.

- A stabil, kiszámítható intézményrendszer működtetése és fejlesztése továbbra is kiemelt feladat.
- Az önkormányzat kiemelt céljaként kezelt sport és szabadidős tevékenység fejlesztésének folytatása.
- Fontos a család tagjainak felelősségtudatának erősítése saját helyzetük javítása érdekében.
- Fontos az információáramlás hatékonyságának növelése.
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény esetén az ingyenes étkezés igénybe vételének lehetőségét a tankötelezettség végéig javasolt megadni.
- A gyermekvédelmi munka eredményesebbé válhatna, ha a védelembé vételi eljárások hatósági szakasza lerövidülhetne.

Család- és Gyermekjóléti Központ javaslata:

- A kerület földrajzi adottságai és a közlekedési lehetőségek számbavételével, a munkaszervezés hatékonyságának céljából, fontos volna, hogy a Hűvösvölgyi területen az adminisztrációs feladatok ellátására iroda helyiséget biztosítani a Család-és Gyermekjóléti Központnak.
A Pasarét felső régiója, Hűvösvölgy, Máriaremete, Pesthidegkút intézményeit ellátó munkatársak aktívabban, rugalmasabban tudnák végezni feladataikat, amennyiben nem a Vizivárosi részből kellene megközelíteniük a hozzájuk tartozó intézményeket. További cél, hogy az igényelt helyiség a már évek óta fennálló szakmai szükségletként felmerülő probléma megoldására is alkalmas legyen.
- Hűvösvölgy, Máriaremete, Pesthidegkúti részen lakó gyermekek és fiatalok számára nincs olyan közösségi tér, ahol szabadidejüket hasznosan tudnák eltölteni, így a Hűvösvölgyi villamos végállomás környékén csoportosulnak és így könnyebben vesznek fel deviáns viselkedésformákat. Ezt igazolják a rendőrségi jelzések és az utcai szociális munkát végző munkatársak felderítő tevékenysége során tapasztalt megfigyelések.

II. Kerületi Rendőrkapitányság javaslata:

- A szülők bevonása a bűnmegelőzési, a drog-prevenációs programokba.

7. Bűnmegelőzés

7.1. Család- és Gyermekjóléti Központ

Az Erő(d)tér tevékenysége során gyermekeknek, fiataloknak nyújt preventív célú szabadidős programokat. E mellett, a felderítő tevékenység keretében, rendszeresen kutatjuk a kerület meghatározó részein a csellengő gyerekeket. A kollégák tapasztalata szerint, az eddigi évekhez képest jelentősen csökkent a délelőtt iskolát kerülő gyermekek száma, melynek oka az iskolai hiányzások szigorú elbírálása, eljárásrendje, annak következményei. A kerületi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési munkatársaival rendszeres, napi szintű munkakapcsolatban vannak az intézmény utcai szociális munkát végző kollégái.

Az elmúlt évben gyermekkoldulásról nem érkezett bejelentés, a felderítő munka során sem talákoztunk ilyen esetekkel.

15 gyermek esetében (12 család) olyan szabálysértéshez, illetve kockázat értékeléshez kapcsolódó megkeresés érkezett központunkhoz, ahol nem javasoltuk a védelembé vétel és a

megelőző pártfogás elrendelését. Ezekben az esetekben a feltáró folyamat során nem derült fény olyan okra, ami megalapozta volna a hatósági intézkedés szükségességét.

Legtöbbször egyszeri botlásról, meggondolatlanságból elkövetett szabálysértésről volt szó, vagy már megtörténtek azok a lépések, melyek szükségesek voltak, pl. elterelés. Általában ezek a kamaszkorú gyerekek jó családi háttérrel rendelkező fiatalok voltak, akik felelőtlenül cselekedtek. Olyan eset is volt, ahol elég volt más szolgáltatásba történő delegálás, amit önként igénybe vettek az érintettek. A szabálysértési eljárások okai: falfirka, kis értékre elkövetett lopás gyanúja, drogfogyasztás (marihuánás cigaretta) voltak.

Sajnálatos módon az eljárások végeredményéről értesítést nem szoktunk kapni. A hatósági intézkedés szükségességét minden esetben egyeztetjük a megelőző pártfogóval.

Az immár hagyománnyá vált **Családi nap** is megrendezésre került a II. Kerületi Rendőrkapitánysággal közös szervezésben a pesthidegkúti Klebelsberg Kultúrúriában május 13-án. A Családi napon vetélkedők, sport és kulturális bemutatók, előadások, játékok, színes programok, tombola - sok ajándékkal - szórakoztatták az odalátogató családokat, gyerekeket. A rendezvényt a Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzata Egészségügyi Szolgálat Népészségügyi Osztályával és a BRFK II. kerületi Rendőrkapitányságával közösen szervezzük, így színesítve a programok kínálatát.

7.2. Rendőrségi beszámoló⁸

A BRFK II. kerületi Rendőrkapitánysága (továbbiakban: kapitányság) vonatkozásában 2017. évben a gyermek és fiatalkorúakat érintő bűnmegelőzési tevékenységről az alábbiak szerint tájékoztattott:

A kapitányság munkatársai – együttműködési megállapodás, illetve felkérés alapján is rendszeresen jelentek meg az iskolák, óvodák által szervezett rendezvényeken, egészségnapokon, ahol a fiatalok számára különböző témákban bűnmegelőzési programokat tartottak. A gyermekeknek ezáltal lehetőségük nyílt találkozni, beszélgetni a rendőrökkel, megismerkedhettek a rendőri munka sokszínűségével, szakmai területeivel, az általunk használt járművekkel, technikai eszközökkel. A programok összeállításánál különös hangsúlyt fektettünk a korosztályoknak megfelelő tartalmú előadásokra, lehetőséget adva a fiataloknak kérdések feltevésére, bizalmas tartalmú beszélgetések lebonyolítására is.

Ez évben is igyekeztünk a pedagógusok által jelzett témákra koncentrálni, az ő javaslatukhoz igazítottuk a foglalkozások témaválasztását. A tapasztalat azt mutatta, hogy ez jó irány, hiszen olyan témák feldolgozására került sor, melyek a gyerekek életében napi szinten megjelenik, foglalkoztatja őket.

A konkrét szerepjátékok, illetve a konkrét esetek megbeszélése hatékony módszer arra, hogy a gyermekek képesek legyenek elhárítani olyan veszélyhelyzeteket, amelyekről eddig nem volt ismeretük.

Sikeresek a „Kérdezz a rendőrtől” foglalkozások is, ahol a résztvevők ismereteket szerezhetnek a rendőri hivatásról, a rendészeti munka részleteiről.

Különös figyelmet szentelt a kapitányság a biztonságos közlekedésre nevelésre, melyet a különböző rendezvényeken – többek között - kerékpáros ügyességi versenyen, és tudásszint felmérő tesztlapok kitöltésével próbálhattak ki a gyerekek. Ezen a téren is javuló tendenciát mutatnak a gyerekek ismeretei, de van még tennivaló, hogy a biztonságos közlekedés

⁸ BRFK II. kerületi Rendőrkapitányság beszámolója

készség szintűvé váljon, magabiztosan, figyelemmel saját és mások testi épségére vegyenek részt a forgalomban mind kerékpárral, mind gyalogosan. A kapitányság minden lehetőséget megragad arra, hogy a gyerekek készségeit fejlessze, ismereteiket bővítse.

A munkatársaink közlekedésbiztonsági témában ez év folyamán is segítették a gyermekek felkészülését különböző versenyekre, melyeken eredményesen szerepeltek.

Rendőri jelenlét biztosította a szeptemberi tanévkezdés alkalmával a gyermekek biztonságos bejutását az intézményekbe, az iskola és környéke közrendjének fokozott ellenőrzésével.

Nagy sikerrel végzik kollégáink az OVI-ZSARU programot, melyben a legkisebbeknek igyekszünk játékos formában segíteni. A program sikerességét bizonyítja, hogy újabb intézmények jelentkeztek a programban történő részvételi szándékukkal.

A rendőrség által kibocsátott bűn és baleset megelőzési szóróanyagok a tavalyi évben is hatékonyan hívták fel a gyermekek figyelmét az őket fenyegető veszélyforrásokra, és az ilyen esetben tanúsítandó helyes magatartásra, ezért ezeket az anyagokat rendszeresen biztosítottuk számukra.

Azt tapasztaltuk, hogy a gyermekek tájékozottak, szeretnék - a korosztályi sajátosságokat figyelembe véve - a jogszabály ismeretüket is bővíteni.

Megjelentünk programjainkkal a kerületben működő gyermekotthonokban is, valamint a jövőben is igyekszünk az ott élő gyermekek számára is biztosítani a rendőrség megelőzési munkájával való találkozás lehetőségét.

A kapitányság munkatársai fokozott hangsúlyt fektettek arra, hogy felhívják a fiatalok figyelmét a kábítószer, alkohol, dohányzás veszélyeire, és a tudatos, egészséges életmód fontosságára.

A kapitányság folyamatosan tart drogprevenációs előadásokat, ismertetőket. A téma fontosságára tekintettel igyekszünk minél hatékonyabb módszerekkel beszélni erről az érintett korosztály számára. A tapasztalat az, hogy a fiatalokat érdekli a kábítószerrel kapcsolatos téma, ezért felmérve az ezzel kapcsolatos felelősségünket igyekszünk a saját nyelvezetükön megfelelő formában megszólítani őket, a kérdéseikre nyíltan válaszolni. Célunk, hogy merjenek erről a rendőrrel beszélni, a felmerülő probléma esetén pedig bizalommal forduljanak a rendőrség felé. A rendőrségi drog-prevenációs tiszt a kapitányság épületében havi rendszerességgel fogadóórát is tart.

A fiatalok bűnelkövetését illetően megállapítható, hogy 2017. évben az általuk elkövetett, valamint sértettként részükről elszenvedett leggyakoribb bűncselekmények jellemzően a vagyon elleni bűncselekmények voltak, különösen az alkalmi lopás, zseblopás.

Erőszakos bűncselekmények részesévé elenyésző számban válnak, elkövetőként és sértettként egyaránt.

A fiatal korosztály bűnelkövetésének hátterében, a legtöbb esetben a rendezetlen családi háttér, - bizonyos esetekben - a rossz szociális körülmények állnak, de megjelenik az okok között a motiválatlanság és a pszichés probléma is. Tovább nehezíti a helyzetet a fiatalok viszonylag korán kialakuló szenvedélyfüggősége is, melyek megfelelő kontroll és családi háttér hiányában súlyos devianciaként a bűnözői életmód kialakulásához vezet.

A rendőrség egyik fő feladatának tekinti az ebben a korosztályban végzett hatékony bűnmegelőzési munkát, megragadva minden olyan lehetőséget, ami a fiatalok normakövető magatartását hivatott kialakítani, és azt hosszú távon fenntartani.

A kapitányságnak jó kapcsolata alakult ki a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival.

7.3. Helpy-Net

Telepítésre került a 0-24 óra között elérhető „Helpy-Net” elnevezésű segélyhívó program.

A program lényege, hogy a kerületben lakók, korosztálytól függetlenül, térítésmentesen, egy applikáció használatával azonnali segítséget tudnak kérni a felügyelőktől.

Az applikáció, GPS segítségével láthatóvá teszi a segítséget kérő tartózkodási helyét, továbbítja a telefonszámát, valamint az igényelt segítség meghatározását is (S.O.S., orvosi segítség, idegen személy). Az alkalmazás segítségével azonnal kapcsolatba lehet lépni a segítséget kérővel.

2017 májusától 3098 felhasználó töltötte le okostelefonra a segélyhívó rendszert.

A program bármely korosztály számára ingyenesen elérhető és igénybe vehető szolgáltatásként definiálható.

Az eddigi segélykérő rendszerekhez képest az előnye az, hogy bárhol, bármikor használható, nincs helyhez kötve.

8. Kapcsolat civil szervezetekkel

8.1. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

Az Önkormányzat a gyermekjóléti szolgáltatások magas szintű ellátása érdekében továbbra is fontosnak tartja a civil szervezetekkel való konstruktív együttműködést, a kialakított kapcsolatok ápolását, valamint új civil szervezetek bevonását az ellátórendszer működtetésébe.

Az Önkormányzat a gyermekjóléti alapellátás egy részét ellátási szerződés keretében látja el a Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvánnyal, Jó Pásztor Nővérek Kongregációjával és a Fehér Kereszt Kiemelten Közhasznú Egyesülettel.

A Család-és Gyermekjóléti Központ kiváló együttműködést alakított ki az Otthon Segítünk Alapítvánnyal, valamint az Önkéntes Központtal.

Az Önkormányzat nyitott minden olyan kezdeményezésre, amely a civil szférából érkezik és a kerületi gyermekek és családok jólétét és jogbiztonságát szolgálja.

A civil partnerek résztvevői a kerületi rendezvényeknek, a gyermekvédelem éves települési tanácskozásnak, a szakmaközi együttműködésnek.

2016 novemberében indította el az adományok koordinálása körében az „ADD TOVÁBB - VIDD MAGADDAL” elnevezésű szolgáltatást a Család-és Gyermekjóléti Központ, mely 2017-re ismertté vált mind az adományozók, mind a rászorulóknak körében.

Jelentős mennyiségű ruhanemű, játék, használati tárgy és könyv érkezett 74 fő adományozótól, melyből 79 család számára tudtak adományokat adni.

2017-ben a Polgármesteri Kabinet munkatársai 100 db csomagot, a Katolikus Karitasz 34 db élelmiszersomagot adott át a rászorulóknak részére.

A NÉMÓ étterem ebéd felajánlásának köszönhetően havonta vendégül láttak hátrányos helyzetű kerületi lakosokat.

A civil szervezetekkel való együttműködést és tevékenységük elismerését példázza többek között a „Szociálpolitikai keret” pályázat, a Gyermekekért díj adományozása, illetve a KEF működtetése.

8.2. Szociálpolitikai Keret

Az Egészségügyi, Szociális és Lakásügyi Bizottság minden évben „Szociálpolitikai Keret” címen nyilvános pályázatot ír ki a II. kerületében élő lakosok számára biztosított szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátásokhoz kapcsolódó programok támogatására.

A pályázaton részt vehettek költségvetési szervek, egyházak és a vallási tevékenységet végző szervezetek, civil szervezetek is.

Pályázni lehetett prevenciós programokra, alacsony-küszöbű ellátásokra, hátrányos helyzetű, fogyatékkal élő gyermekek szabadidős tevékenységére, közösségteremtő programokra, generációk közötti kapcsolatokat erősítő, valamint esélyegyenlőségi programokra.

A támogatás lehetővé teszi, hogy nemcsak az önkormányzati fenntartású intézményekben működő programok, hanem a kerület életét színessé, változatosabbá tevő, értékes civil programok, kezdeményezések is megvalósulhassanak.

A pályázat segítségével valósul meg olyan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek és családok nyári táboroztatása is, akiknek erre forráshiány miatt nem lenne lehetősége.

2017-ben is az elosztható éves keretösszeg 7 millió forint volt.

8.3. Gyermekéért Díj

Az önkormányzat polgármestere évek óta kitünteti azokat a személyeket, akik a gyermekvédelem területén a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében kiemelkedő és példaértékű munkát végeztek. A 2017. évben kiemelkedő munkájáért egy bölcsődei kisgyermeknevelő kapta a díjat. A díj ünnepélyes keretek között került átadásra.

8.4. Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Kábítószer Egyeztető Fóruma (továbbiakban: KEF), mint a szervezetek együttműködésének jó példája

A KEF résztvevői:

Szociális és Gyermekvédelmi Iroda (2017. októberétől: Ellátási Osztály)

Művelődési Iroda (2017. októberétől: Intézményirányítási Osztály)

BFKH II. Kerületi Népegészségügyi Intézet

BRFK II. kerületi Rendőrkapitányság

Polgármesteri Kabinet

Választó Misszió

Család- és Gyermekjóléti Központ

A KEF működésének célja, hogy fórumot és lehetőséget teremtsen arra, hogy mindazon szervezetek, intézmények, akik a kábítószer használatának megelőzésével, észlelésével, következményeivel és kezelésével foglalkoznak, vagy tenni szeretnének a szerhasználat,- az ártalom csökkentésének érdekében, együtt tudjanak működni egymással.

A KEF segíti a résztvevőket, hogy közösen cselekedjenek, hogy hozzáférjenek a munkájukhoz szükséges információkhoz, hogy összefogva nagyobb tömeget elérő, sikeresebb programokat tudjanak megvalósítani a szervezetek.

A KEF tehát tájékoztat, segít, de önmaga nem, csak tagszervezetei végeznek munkát. Feladata a fontosabb irányok egyeztetése, az összefogás megteremtése.

A KEF működésében a Család- és Gyermekjóléti Központ aktív szerepet tölt be.
A Fórum titkári posztját az intézmény utcai szociális munkát végző munkatársa látja el.

A kábítószer-probléma kezelésében valljuk, hogy a prevenció eszközeivel lehet a helyi közösségek drogproblémára adandó válaszkészségét, képességét erősíteni.

A KEF tagok éves tevékenységükről a saját szervezeti szabályaik szerint számolnak be, így azokat nem érintjük, az alábbiakban a Család- és Gyermekjóléti Központ Erő(d)térben folyó drog-prevenciós programjait ismertetjük.

8.5. Szabadidős programok

Az Erő(d)térben kialakult szabadidős tevékenység fókuszában a hatékony prevenciós munka áll. Ennek jegyében történik a szabadidős elfoglaltságok tervezése és lebonyolítása.

Az Erő(d)tér programjait vonzóvá téve, minél több gyermeket kívánnak a kollégák elérni. Az Erő(d)térben lehetőségük van a gyerekeknek, fiataloknak, hogy preventív célú szabadidős programokon vegyenek részt.

A Család- és Gyermekjóléti Központ 2017-ben az alábbi feladatokat végezte, melyben a gyermekek, fiatalok számára szervezett szabadidős programokkal, egyéni támogató szolgáltatással kívánt alternatívát, kreatív időtöltést nyújtani a résztvevők számára.

A nyár folyamán négy tábor került megszervezésre:

- 2017. 06. 26-tól - 07. 01-ig a gyerekek az un. Balaton kerülő biciklis táborban vehettek részt. Ezen a 6 napos túrán összesen 11 gyerek vett részt, három segítő kíséretével.

- A velencei evezős tábor 2017. 07.17-től - 07.21-ig tartott. Itt szintén három kísérelővel és 12 gyermek részvételével zajlott a program.

- A 2017.07. 31-től – 08.01-ig a szigligeti táborban 16 gyermek nyaralt, három utcai szociális munkás kolléga közreműködésével.

- A velencei jóga táborban 2018.08.26-tól – 08.30-ig 10 gyermek vett részt.

A táborokról a gyerekek visszajelzései nagyon jók.

A nyári szünidőben, szerdai napokon külső programokon 46 gyermek vett részt.

A szabadidős programok között szerepelt filmnézés, film-klub vagy mozi látogatás formájában. Többek között a gyerekekkel ellátogattak a Tatai Patara elnevezésű történelmi programra (Tatára), Millipop játszótérbe, a Természettudományi Múzeumba.

A nyári iskolai napközis táborba óvodai - iskolai szociális munkásokkal közösen két alkalommal történt program szervezése az ott lévő gyerekeknek (54 gyerek). A gyerekeknek kisebb ajándékokat vittek, pl. labda, toll, lufi, cukorka, az ott lévő gyerekek nagy öröme.

Az év során havonta egy szombati napon a kollégák az évszaknak megfelelő szabadidős programokat (pl. korcsolya, görkorcsolya, kalandpark, kerékpár és gyalogtúrák, kiállítások, játszótér, focik, strandolás, stb.) szerveztek. Összesen 16 ilyen alkalomra került sor, átlagosan 10- 15 gyerek részvételével.

Az ünnepi alkalmak is megrendezésre kerültek, így volt farsangi buli, Halloween party, húsvéti-, adventi- és karácsonyi készülődés.

Összegzés

A fentebb leírtak alapján elmondható, hogy a 2017. évben a kerület gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátó rendszer az Szt. és a Gyvt. jogszabályi kötelezettsége alapuló, magas szakmai színvonalon működött.

Célunk a továbbiakban is az, hogy a kerületben élő, szociálisan hátrányos helyzetű, egészségügyi, mentálhigiénés állapotuk miatt rászorult gyermekek és családok valamennyi pénzügyi, természetbeni és személyes szolgáltatási formához hozzá juthassanak, valamint az önként vállalt „jó példák” gyakorlata fennmaradjon, illetve lehetőség szerint bővíthessen is.

Források jegyzéke:

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény;
- A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet;
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény;
- A Budapest Főváros II. Kerület Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális igazgatásról és egyes szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló 3/2015.(II.27.) önkormányzati rendelete;
- A Budapest Főváros II. Kerület Önkormányzata Képviselő-testületének a kedvezményes élelmiszer-vásárlási lehetőség igénybevételének feltételeiről szóló 6/2009.(III.30.) rendelete
- A Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének a lakásépítéshez, lakásvásárláshoz és-felújításhoz nyújtható helyi pénzübeli támogatásról valamint a fiatal házaspárok első, saját tulajdonú lakáshoz jutásához nyújtható támogatásról szóló 5/2004.(II.27.) rendelete
- Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Család- és Gyermekjóléti Központ vezetőjének beszámolója;
- Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Egyesített Bölcsődék vezetőjének beszámolója;
- Budapest II. kerületi Polgármesteri Hivatal Intézményirányítási osztály beszámoló, statisztikái
- Budapest II. kerületi Polgármesteri Hivatal Ellátási Osztály statisztikai adatai;
- Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvány beszámolója;
- Jó Pásztor Nővérek Kongregációja beszámolója;
- Fehér Kereszt Kiemelten Közhasznú Egyesület beszámolója;
- Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzat fenntartásában működő Gyermekek Átmeneti Otthona beszámolója;
- BFKH II. Kerületi Népegészségügyi Intézet tiszti-főorvos beszámolója